

Název vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program „Škola je můj kamarád I“

Předkladatel

Základní škola a Mateřská škola Hrubá Skála-Doubravice

Základní údaje o škole

Adresa: Hrubá Skála, část Doubravice 61, PSČ 511 01

Ředitel školy: Mgr. Jiří Koutský

Telefon: 603974262, 739088089

E-mail: koutsky@zshrubaskala.cz

IČO: 71009623

Identifikátor zařízení: 600 098982

IZO: Základní škola – 102 442 592, kapacita 75 žáků

Školní družina při ZŠ – 117 700 118, kapacita 60 žáků

Školní jídelna – 102 878 030, kapacita 100 jídel

Od 1. 1. 1999 je součástí školy mateřská škola - 117 700 606, kapacita 28 žáků (umístěná ve stejné budově), pracuje podle samostatného vzdělávacího programu „Přírodu mám rád“

Platnost dokumentu: Školní vzdělávací program „Škola je můj kamarád I “

Tento školní vzdělávací program nabývá platnosti dnem 1.9.2012

Tento školní vzdělávací program byl aktualizován dnem 1.9.2013

Tento školní vzdělávací program byl aktualizován dnem 1.9.2016

Tento školní vzdělávací program byl aktualizován dnem 1.9.2017

Tento školní vzdělávací program byl aktualizován dnem 1.9.2018

Tento školní vzdělávací program byl aktualizován dnem 1.9.2019

Tento školní vzdělávací program byl aktualizován dnem 1.9.2020

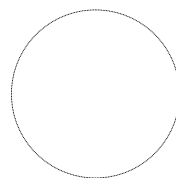
Tento školní vzdělávací program byl aktualizován dnem 1.9.2021

Tento školní vzdělávací program byl aktualizován dnem 1.9.2022

Tento školní vzdělávací program byl aktualizován dnem 1.9.2023

Tento školní vzdělávací program byl aktualizován dnem 1.9.2024

Tento školní vzdělávací program byl aktualizován dnem 1.9.2025

Schváleno na pedagogické radě

v Hrubé Skále dne 31.8.2012

v Hrubé Skále dne 31.8.2013

v Hrubé Skále dne 30.8.2016

v Hrubé Skále dne 30.8.2017

v Hrubé Skále dne 30.8.2018

v Hrubé Skále dne 30.8.2019

v Hrubé Skále dne 30.8.2020

v Hrubé Skále dne 30.8.2021

v Hrubé Skále dne 30.8.2022

v Hrubé Skále dne 30.8.2023

v Hrubé Skále dne 29.8.2024

v Hrubé Skále dne 27.8.2025

Zřizovatel školy

Obecní úřad Hrubá Skála se sídlem Hrubá Skála – Doubravice 37, IČO 275 751

telefon: 481389527

Organizační schéma školy

Ředitel školy a třídní učitel II.třídy (2.ročník)

Mgr. Jiří Koutský

Třídní učitelka I. tř., (1.ročník)

Mgr. Kateřina Bělecká

Třídní učitel IV. tř., (4,5.ročník) ZŠ

Mgr. Lucie Nováková

Třídní učitel III. tř., (3.ročník) ZŠ

Mgr. Magda Šálková

Vychovatelé ŠD

Jitka Novotná, Dominik Knížek

Vedoucí učitelka MŠ

Lenka Talajová – Zástup Iveta Fišarová

Učitelka MŠ

Markéta Kučerová – na MD, zástup Jana Prokurátová

Školnice + uklízečka

Michaela Kopalová

Vedoucí školní jídelny

Pavla Vaníčková

kuchařka

Zuzana Najmanová

Obsah:

1. Stručná charakteristika školy
2. Pedagogičtí pracovníci
3. Žáci a rodiče
4. Charakteristika ŠVP
5. Koncepce školy
6. Učební plán
7. Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Výchova demokratického občana

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Multikulturní výchova

Enviromentální výchova

Mediální výchova

8. Vzdělávací oblasti (osnovy)

8.1 Český jazyk

8.2 Anglický jazyk

8.3 Matematika

8.4 Informatika

8.5. Prvouka

8.6. Vlastivěda

8.7. Přírodověda

8.8 Hudební výchova

8.9 Výtvarná výchova

8.10 Tělesná výchova

8.11. Pracovní výchova

9. Hodnocení žáků

10. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

11. Zabezpečení vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

1. Stručná charakteristika školy

Základní škola v Hrubé Skále patří mezi malotřídní školy s organizací výuky ve čtyřech třídách (od 4.9.2023). I.třída 1.ročník, II. třída 2.ročník, III. třída 3.ročník, IV. třída 4.+5.ročník.

Základní škola poskytuje základní vzdělání. Směřuje k naplnění kompetencí stanovených rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání. Kompetence představují soubory znalostí, dovedností, návyků a postojů, které jsou využitelné v učení i v životě a umožňují žákům efektivně a odpovídajícím způsobem jednat v různých situacích.

O konkrétních prostředcích a postupech, jak toho dosahovat, budou hovořit další oddíly tohoto dokumentu.

Naše škola je školou rodinného charakteru, kde se navzájem všichni dobře znají, bez rozdílu věku se všichni společně zapojují do života školy.

Škola nemůže být jen o vážné práci. Mimořádné dny školního roku jsou pravidelně v termínovém kalendáři a znamenají nejen oživení školního života, ale i mnohem více. Do Vánoc se každoročně snažíme navštívit nějaké větší město a seznámit se s jeho zajímavostmi (Praha, Hradec Králové, Liberec) a případně shlédnout divadelní představení. Mikuláš s čertem navštíví všechny třídy, včetně MŠ (zajišťuje ředitel školy a paní vychovatelka), mimořádný program je poslední předvánoční školní týden, kdy se také koná vánoční besídka pro veřejnost. Velmi zdařilou akcí bývá karneval, kde děti společně s učiteli zažijí mnoho legrace. Před Velikonocemi jezdíme na týdenní pobyt na Dvoračky do Krkonoš, kde probíhá nepřeborné množství her, kdy jsou žáci školy rozděleni do družstev o různém věku. Koncem školního roku jezdíme na týdenní letní tábor po Českém ráji, kde žáci poznávají zajímavosti krajiny, která je obklopuje. Dětský den slavíme formou sportovních soutěží. Všechny akce školy provádíme společně s MŠ (kromě týdenních exkurzí). I tímto způsobem se snažíme ovlivňovat příznivě klima školy, klima ve třídách.

Areál školy, materiální vybavení

Škola leží v pěkné vesnici, jejíž dominantu tvoří zámek Hrubá Skála a skalní město. Okolí školy skýtá velmi dobré možnosti pro činnost školní družiny i pro tělesnou výchovu. Budova školy je tvořena jedním komplexem, který je společný pro všechny součásti školy.

Architektonicky se jedná o typickou vesnickou školu.

K dispozici jsou 4 učebny ZŠ, 1 třída ŠD, 1 třída MŠ, 1 tělocvična a jídelna s kuchyní. Mezi venkovní prostory patří zahrada, která je vybavena prolézačkami, skluzavkou, kolotočem a pískovištěm. Ke škole také patří víceúčelové hřiště s umělým povrchem, v jehož okolí jsou umístěny herní prvky, které využívá také veřejnost. Od 1.9.2019 je k dispozici zastřešená pergola, která slouží jako zahradní učebna.

Přístup do venkovního sportovního areálu v odpoledních hodinách i o volných dnech je permanentně možný. Od dubna do října (podle počasí). Náklady na tento provoz hradí škola ze své hospodářské činnosti.

Nedílnou součástí práce školy je školní knihovna, která je pravidelně doplňována o nové výtisky.

Možnost svačin, obědů a hlavně pitný režim zajišťuje školní jídelna. Těchto služeb využívá 100 % žáků.

Škola je vybavena 11 žákovskými počítači a 11 iPady propojenými v síti s připojením na internet. Všechny třídy jsou vybaveny interaktivními tabulemi.

Doplňkové činnosti

Na základě zákona č. 250/2000 Sb. rozvíjí škola bohatou doplňkovou činnost, která umožňuje efektivně využívat potenciál školy:

- poskytování obědů cizím strážníkům (zejména důchodcům)
- pronájem hřiště
- pronájem tělocvičny na ubytování

2. Pedagogičtí pracovníci

Ve škole pracují 4 učitelé aprobovaní (z toho jeden je ředitel), 2 vychovatelé školní družiny, kteří ještě vyučují výchovy a prvouku. Z hlediska věkového složení převažují pracovníci středního věku.

3. Žáci, rodiče

Do roku 1996 měla škola asi 35 žáků ve dvou třídách a počet dětí se začal zvyšovat. Proto byla v půdních prostorách vybudována učebna ŠD , aby se uvolnila místnost pro budoucí třetí třídu, o kterou se škola rozrostla od roku 1996. Demografický vývoj vedl k poklesu počtu žáků a tudíž se v roce 2003 snížil počet tříd opět na dvě. Poté se počet žáků zvýšil na 40, a proto se opět od 4.9.2017 otevřela třetí třída. Nezastupitelnou roli ve škole hraje školní družina, o níž je mezi rodiči velký zájem a je schopna zajistit péči o všechny zájemce z 1. - 5. ročníku. Od 4.9.2023 byla otevřena byla čtvrtá třída a další oddělení ŠD.

Oficiální rodičovské sdružení ustaveno není, komunikace s rodiči však probíhá standardně formou třídních schůzek a informačních dnů, e-mailů, informačních zpráv proti podpisu. Rada školy byla ustanovena 11.6.2021 v počtu 3 členů, která se pravidelně schází.

4. Charakteristika školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program je koncipován tak, aby na úrovni školy (dále ročníků, předmětů) vytvářel co nejlepší předpoklady pro postupné osvojování klíčových kompetencí, které stanovuje rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání a které tvoří jeho základní strategii. V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány tyto kompetence:

1. Kompetence k učení (mj. efektivní vlastní učení se, práce s informacemi, samostatné pozorování, experimentování atd.)
2. Kompetence k řešení problémů (rozpozná problém, plánuje způsob řešení, kriticky myslí, využívá vědomosti pro různé varianty řešení atd.)
3. Kompetence komunikativní (formuluje a vyjadřuje své myšlenky, naslouchá druhým, využívá informační a komunikační prostředky atd.)
4. Kompetence sociální a interpersonální (spolupracuje v týmu, je ohleduplný k jiným, přispívá k diskusi v menším i větším kolektivu atd.)
5. Kompetence občanské (respektuje přesvědčení druhých, chápe základní demokratické principy společnosti, rozhoduje se zodpovědně, jedná ekologicky atd.)
6. Kompetence pracovní (používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, přistupuje zodpovědně k výsledkům pracovní činnosti atd.)

Pozn.: Úplné vymezení klíčových kompetencí je součástí osnov každého vyučovacího předmětu.

7. Digitální kompetence je kompetence prokazatelná schopnost člověka předvést nějaký výkon. Jde o kombinaci praktických i teoretických znalostí a kognitivních dovedností, která zlepšuje výkonnost. Z toho vyplývá, že digitální kompetenci lze považovat za kombinaci praktických a teoretických znalostí digitálních technologií a kognitivních dovedností při práci s těmito technologiemi.

Mezi významné digitální kompetence patří nejenom schopnost fyzicky ovládat digitální technologie, ale především schopnost orientace v množství digitálně přenášených informací, to jest schopnost tyto informace zkoumat, chápat jejich význam, posuzovat jejich důvěryhodnost a také hodnotit kvalitu jejich digitálního zpracování.

K osvojování výše uvedeného směřuje každodenní činnost školy, tj. vyučování, ale i mnohé další činnosti a akce, které se školou souvisejí. Jestliže bychom měli vytyčit základní pilíře, na kterých je koncepce školy postavena, mohli bychom uvést tyto:

A. Zajímavá škola aneb vysvětlení názvu školního vzdělávacího programu

Škola by měla být zajímavá. Náš vzdělávací program nese název „Škola je můj kamarád I“. Je to možná přesnější vyjádření známé (a námi nepopírané) zásady „škola hrou“. Jasně si totiž uvědomujeme jednak to, že hra je pro dítě vážnou prací, ale jednak i to, že vychováváme děti od 6 do 11 let. Je rozdíl, jak si hraje prvňák, a jak páták. V podstatě platí – čím starší žáci, tím se hra stále více blíží naprosto vážné práci. Tím také narůstá podíl volní stránky, protože i při zajímavé práci nastávají okamžiky méně záživných, až otravných činností, leč pro dobrý výsledek nezbytných. Stejně tomu je i v procesu tradičního učení. Je poctivé si přiznat, že učitel musí pro úspěch svých žáků udělat mnoho, ale aspoň kousek (lépe kus) naproti musí přijít i žák.

B. Spolupráce a vzájemná pomoc

Dalším důležitým stavebním prvkem je spolupráce a vzájemná pomoc. Všichni ve škole, velcí i malí, se musí cítit jako spolupracovníci, kteří pomohou a kterým také bude pomoheno. Společným úsilím ke společným cílům – tomu všemu napomáhá charakter malotřídní školy, kde se všichni dobře znají. Nesmíme zapomenout, že co nejaktivnějšími spolupracovníky by se měli stát rodiče.

Ke spolupráci patří i kontakty s jinými organizacemi, které se na půdě školy pomáhají starat o žáky školy, a to v době mimo vyučování. Velká část žáků jsou členy místního hasičského sboru, se kterým se účastní soutěží. Škola pronajímá bezplatně této organizaci tělocvičnu a venkovní hřiště. Dále se zaměřujeme na oblast sportu. Sportovní areál školy vytváří výborné podmínky pro sportovní vyžití. Proto naše ZŠ spolupracuje v této oblasti s malotřídními školami v okolí Turnova. Naši školu již dlouhou dobu finančně sponzoruje místní firma, což umožňuje platit dopravu na exkurze, lyžařský a plavecký výcvik. Dále škola spolupracuje s turnovským lyžařským oddílem, který nám pronajímá lyžařský areál Struhy.

C. Klima školy

Velký význam pro úspěšnost školy má její atmosféra. Od estetičnosti prostředí přes mezilidské vztahy, pozitivní školní tradice a rituály, symboly až po pocit bezpečí a jistoty. Říká se, že škola je přípravou na život. Není tomu tak zcela přesně. Škola je už život sám, i když specifický, ale zvláštní je přece každé prostředí – např. atmosféra v nemocnici je jiná než v továrně atd. Proto by se ve škole mělo dít co nejméně „jako“, ale co nejvíce „skutečně, opravdu“, se vši vážností. Ač je to vlastně velká hra... Na naší škole dodržujeme lidové zvyky a tradice jako jarní vynášení Moreny, Svatomartinský lampionový průvod, Masopustní průvod, rozsvěcení vánočního stromu před školou s kulturním programem, vánoční akademie atd. Přípravami těchto akcí žije celá škola včetně MŠ, jelikož většinu akcí děláme společně, což napomáhá snadnějšímu zaškolení budoucích prvňáčků.

D. Všestrannost i preference

Celková koncepce vychází z toho, že ústředním cílem školy je přispět k výchově odpovědného, sociálně tolerantního občana vybaveného základními vědomostmi a hlavně dovednostmi. Základní škola je o všestrannosti. Přesto z pohledu současného světa s výhledem do budoucnosti můžeme ústřední cíl rozdělit na několik dílčích, které by škola měla sledovat a preferovat především. Naše škola klade důraz na naplnění těchto čtyř základních gramotností. Je to gramotnost občanská (politická), jazyková, informační a metodologická. Občanská gramotnost by měla přispět k výchově budoucího dobrého občana (táty, mámy, souseda, spolupracovníka). Jazyková část se soustřeďuje na komunikaci, začíná mateřským jazykem a pokračuje cizími jazyky. Informační gramotnost neznámá jen práci s počítači, ale výcvik ve zvládnutí informační záplavy – informace umět získat, třídít a použít, využít. Sem např. patří mj. důraz na čtení s porozuměním, ne na „hlasitou krásu“. Cíl metodologický znamená vedení k tvořivému řešení problémů, hledání různých variant řešení. Už tento stručný nástin dává tušit, že málokterá gramotnost je úkolem jen určitého předmětu, i když podíl některého je někdy někde vyšší. Tento vytyčený cíl musí prolínat prací všech předmětů a ročníků. Na druhou stranu to neznámá, že se nesmí objevit nic, co nezapadá do uvedených čtyř oblastí. I memorování má své místo, pokud je to místo rozumně vybrané (je asi rozdíl v učení se násobilce či přítokům Labe - z paměti bez mapy).

E. Školní knihovna jako informační centrum školy

Program knihovny je rozpracován i do jednotlivých ročníků a předmětů (viz dále osnovy), knihovna vytváří výrazný předpoklad pro naplňování řady výše uváděných kompetencí, především prostor pro získávání, zpracovávání a prezentaci, resp. využívání informací z různých zdrojů. Knihy jsou umístěny v otevřených regálech na chodbě, kde je k nim volný přístup.

F. Výuka žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáci se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním jsou v naší škole vzděláváni formou integrace do běžné třídy. Škola nemůže vzhledem ke svému vybavení přijmout i tělesně postižené žáky s omezenou možností pohybu. Na základě vyjádření a doporučení odborného pracoviště, které podklady k integraci vydává, je žákům upravován v souladu s RVP ZV jejich individuální vzdělávací plán včetně metod práce a způsobu hodnocení výsledků vzdělávání. Pro výuku žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vytváříme podnětné a vstřícné prostředí. Pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami probíhá reedukace dvakrát týdně po 30 minutách, většinou po vyučování. Pedagog vedoucí reedukační skupinu navazuje úzkou spoluprací s rodiči zařazených žáků. Ve škole je zřízena funkce asistenta pedagoga pro žáka s SVP z 5.ročníku, který u nás končí ve školním roce 2025/26.

5. Koncepce školy

Samostatný dokument

6. Učební plán ZŠ a MŠ Hrubá Skála-Doubravice

Učební plán k ŠVP "Škola je můj kamarád I "

První stupeň základního vzdělávání

RVP Oblast	RVP Obor	ŠVP předmět	ŠVP hodiny	1. Ročník	2. Ročník	3. Ročník	4. Ročník	5. ročník	Kontrola
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	Český jazyk	41	8+1	7+2	7+1	6+1	6+1	41
	Cizí jazyk	Anglický jazyk	11	1	1	3	3	3	11
Matematika a její aplikace	Matematika a její aplikace	Matematika	24	4	4+1	4+1	4+1	4+1	24
Informační a komunikační technologie	Informační a komunikační technologie	Informatika	2				1	1	2
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	Prvouka	6	1+1	2	1+1			6
		Vlastivěda	4				1+1	1+1	4
		Přírodověda	2				1	1+1	2
Umění a kultura	Hudební výchova	Hudební výchova	5	1	1	1	1	1	5
	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	8	1	1	1+1	2	2	8
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví								
	Tělesná výchova	Tělesná výchova	10	2	2	2	2	2	10
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	Pracovní výchova	5	1	1	1	1	1	5
Disponibilní hodinová dotace celkem			16						16
Celkem hodin v 1.- 5. ročníku			118	21	22	24	25	26	118

Poznámky k učebnímu plánu

- Disponibilní hodiny jsou v učebním plánu uvedeny za znaménkem +.

Škola se každý školní rok účastní plaveckého kurzu pro 1. až 5. ročník v rozsahu 10 hodin za školní rok a týdenního lyžařského kurzu ve všech ročnících.

7. Průřezová témata

Průřezová témata reprezentují v RVP ZV okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Všechna průřezová témata mají jednotné zpracování. Obsahují **Charakteristiku průřezového tématu**, v níž je zdůrazněn význam a postavení průřezového tématu v základním vzdělávání. Dále je vyjádřen vztah ke vzdělávacím oblastem a **přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka** jak v oblasti vědomostí, dovedností a schopností, tak v oblasti postojů a hodnot. Obsah průřezových témat doporučený pro základní vzdělávání je rozpracován do **tematických okruhů** (v textu tučným písmem). Každý tematický okruh obsahuje nabídku **témat** (činností, námětů). Výběr témat a způsob jejich zpracování v učebních osnovách je v kompetenci školy.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů. Tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Žáci dostávají možnost utvářet si integrovaný pohled na danou problematiku a uplatňovat širší spektrum dovedností.

Průřezová témata tvoří *povinnou součást základního vzdělávání*. Škola musí do vzdělávání na 1. stupni zařadit všechna průřezová témata uvedená v RVP ZV. Všechna průřezová témata však nemusí být zastoupena v každém ročníku. V průběhu základního vzdělávání je povinností školy nabídnout žákům postupně všechny tematické okruhy jednotlivých průřezových témat, jejich rozsah a způsob realizace stanovuje ŠVP. Průřezová témata je možné využít jako integrativní součást vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu nebo v podobě samostatných předmětů, projektů, seminářů, kurzů apod.

Podmínkou účinnosti průřezových témat je jejich propojenost se vzdělávacím obsahem konkrétních vyučovacích předmětů a s obsahem dalších činností žáků realizovaných ve škole i mimo školu.

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

- **Osobnostní a sociální výchova**
- **Výchova demokratického občana**
- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech**
- **Multikulturní výchova**
- **Environmentální výchova**
- **Mediální výchova**

7.1 Osobnostní a sociální výchova

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova** v základním vzdělávání akcentuje formativní prvky, orientuje se na subjekt i objekt, je praktické a má každodenní využití v běžném životě. Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti.

Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že se učivem stává sám žák, stává se jím konkrétní žakovská skupina a stávají se jím více či méně běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Vztah osobnostní a sociální výchovy ke vzdělávací oblasti **Jazyk a jazyková komunikace** je založen na samotném faktu

komunikační podstaty jazyka s tím, že se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci jako na klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti. Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** lze naplňovat prostřednictvím témat směřujících k sebepoznání, zdravému sebepojetí, seberegulaci a k udržení psychického zdraví-psychohygieně, komunikaci, mezilidským vztahům. Vazba ke vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** se týká evoluce lidského chování, zvířecí a lidské komunikace a seberegulujícího jednání jako základního ekologického principu. Nabízí též možnosti rozvoje emocionálních vztahů, osobních postojů a praktických dovedností ve vztahu k přírodnímu prostředí. Vazba na vzdělávací oblast **Umění a kultura** se týká především společného zaměření na rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vnímání a utváření mimouměleckého estetického-jako např. estetiky chování a mezilidských vztahů a chápání umění jako prostředku komunikace a osvojování si světa. V osobnostní a sociální výchově lze účinně využít různých postupů dramatické výchovy. Doplnující vzdělávací obor Dramatická výchova užívá jako základní metody nástroje dramatické a inscenační tvorby, osobnostní a sociální výchova vedle toho užívá i tréninkové postupy sociálně psychologické povahy, které nemají divadelní podstatu. Propojení se vzdělávací oblastí **Člověk a zdraví** je vhodné v tématech reflektujících fyzickou stránku člověka, sociální vztahy, komunikaci a rozhodování v běžných i vypjatých situacích. Osobnostní a sociální výchova tak může napomoci k získání dovedností vztahujících se k zdravému duševnímu a sociálnímu životu. Rovněž přispívá k realizaci vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce**, zejména zdokonalováním dovedností týkajících se spolupráce a komunikace v týmu a v různých pracovních situacích.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k porozumění sobě samému a druhým
- napomáhá k zvládnutí vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
- umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů)
- formuje studijní dovednosti
- podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým
- vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- přispívá k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování
- napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy osobnostní a sociální výchovy jsou členěny do tří částí, které jsou zaměřeny na osobnostní, sociální a mravní rozvoj. Pro jejich realizaci je užitečné zařazovat do výuky ta témata, která reflektují aktuální potřeby žáků, popřípadě vycházejí ze vzájemné domluvy s nimi. Všechna uvedená témata se uskutečňují prakticky, prostřednictvím vhodných her, cvičení, modelových situací a příslušných diskusí.

Vzhledem k tomu, že se jedná o živá setkání dotýkající se osobní existence, je třeba počítat s tím, že na různé věci budou mít žáci různé názory, že se může objevit odmítání témat či technik, ostych, případně že některé hry tzv. „nevyjdou“. Právě tyto okamžiky však bývají v Osobnostní a sociální výchově velmi užitečné, neboť nabízejí příležitost k přemýšlení o tom, co se děje.

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání	cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium	1. – 5. ročník: všechny naukové předměty
Sebepoznání a sebepojetí	já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje,	1. – 3. ročník: Prv 4. – 5. ročník: Př

	hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah ke mně samé/mu; moje učení; moje vztahy k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí	
Seberegulace a sebeorganizace	cvičení sebekontroly, sebeovládání-regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení	1. – 5. ročník: všechny naukové předměty
Psychohygiena	dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění-relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích	1. – 3. ročník: Prv 4. – 5. ročník: Př
Kreativita	cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti „dotahovat“ nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích	1. – 5. ročník: všechny předměty

Sociální rozvoj

Poznávání lidí	vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí	1. – 3. ročník: Prv 4. – 5. ročník: Př
Mezilidské vztahy	péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)	1. – 3. ročník: Prv. 4. – 5. ročník: Př, VI.
Komunikace	řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického naslouchání; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); komunikační dovednosti; dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů,	1. – 5. ročník: Čj, Aj

	vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.); efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci	
Kooperace a kompetice (soutěž, soupeření, rivalita, soutěživost)	rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, dovednost ustoupit, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence	1. – 5. ročník: všechny předměty

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí-problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci	1. – 5. ročník: všechny předměty
---	---	-------------------------------------

Hodnoty, postoje, praktická etika	analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; kvality typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne	1. – 3. ročník: Prv 4. – 5. ročník: VI
--	--	---

7.2 Výchova demokratického občana

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Výchova demokratického občana** má mezioborový a multikulturní charakter. V obecné rovině představuje syntézu hodnot, a to spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti, v konkrétní rovině pak především rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů.

Výchova demokratického občana má vybavit žáka základní úrovni občanské gramotnosti. Ta vyjadřuje způsobilost orientovat se ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické a pluralitní společnosti. Její získání má umožnit žákovi konstruktivně řešit problémy se zachováním své lidské důstojnosti, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, s vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, s uplatňováním zásad slušné komunikace a demokratických způsobů řešení.

Průřezové téma v základním vzdělávání využívá ke své realizaci nejen tematických okruhů, ale i zkušeností a prožitků žáků, kdy celkové klima školy (vztahy mezi všemi subjekty vzdělávání založené na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu) vytváří demokratickou atmosféru třídy, sloužící jako „laboratoř demokracie“. V ní jsou žáci více motivováni k uplatňování svých názorů v diskusích a k možnosti demokraticky se podílet na rozhodnutích celku, společenství, komunity. Zároveň si sami na sobě mohou ověřit nejen význam dodržování pravidel, eventuálně v zájmu spravedlnosti se podílet na vytváření pravidel nových, ale i to, jak je důležité se o udržování demokracie starat, protože překročení hranice k anarchii či naopak k despotismu je neustále přítomným nebezpečím. Tato zkušenost pak rozvíjí schopnost kritického myšlení.

Ve vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** se uplatňuje v tématech zaměřených na vztah k domovu a vlasti.

Průřezové téma má vazbu i na ostatní vzdělávací oblasti, zejména pak na ty, v nichž se tematizuje vztah k sobě samému i ostatním lidem, k okolnímu prostředí, k normám i hodnotám.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
- umožňuje participovat na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato rozhodnutí a s vědomím jejich důsledků
- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- vede k otevřenému, aktivnímu, zainteresovanému postoji v životě
- vychovává k úctě k zákonu
- rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku
- učí sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti
- přispívá k utváření hodnot jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost
- rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů
- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším
- umožňuje posuzovat a hodnotit společenské jevy, procesy, události a problémy z různých úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze)
- vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností
- vede k asertivnímu jednání a ke schopnosti kompromisu

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu jsou zaměřeny na utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast žáků-budoucích dospělých občanů-v životě demokratické společnosti. Při jejich realizaci je užitečné vycházet z reálných životních situací a doporučené obsahy tematických okruhů co nejvíce vztahovat k životní zkušenosti žáků.

Občanská společnost a škola	škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy, žákovských rad či parlamentů); formy participace žáků na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci	3. ročník: Prv 4. – 5. ročník: Čj, VI
Občan, občanská společnost a stát	občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciace, různorodost); principy	4. – 5. ročník: VI

	soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)	
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam Ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti	4. – 5. ročník: VI

7.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech akcentuje ve vzdělávání evropskou dimenzi, která podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění a jako princip prostupuje celým základním vzděláváním. Podstatnou součástí evropské dimenze je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností, v dospělosti schopných mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i v osobním životě. Rozvíjí vědomí evropské identity při respektování identity národní. Otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru a seznamuje je s možnostmi, které jim tento prostor poskytuje.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, integruje a prohlubuje poznatky a umožňuje uplatnit dovednosti, které si žáci osvojili v jednotlivých vzdělávacích oborech. Podporuje ve vědomí a jednání žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením a tvořivostí.

Příležitosti k realizaci tématu poskytuje na prvním stupni vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět**. V této oblasti se využívají zkušenosti a poznatky žáků z běžného života i mimořádných událostí v rodině, v obci a nejbližším okolí. **Člověk a příroda** se uplatňuje daná problematika zejména při objasňování důsledků globálních vlivů na životní prostředí v okolí žáků s důrazem na potřebu a závažnost ochrany tohoto prostředí především v dané lokalitě. Významnou oblastí pro realizaci tohoto tématu se stává vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace**. Český jazyk je nejen nezastupitelným nástrojem učení, zpracování informací a prezentace postojů a názorů, ale má také významnou propedeutickou funkci při osvojování dalších jazyků, které jsou klíčem k bezprostřednímu dorozumění a poznávání kultury jiných národů. Cizí jazyky mají praktický význam pro mobilitu občanskou, vzdělávací i pracovní. Jsou prostředkem pro využití originálních zdrojů při poznávání života a evropské a světové kultury. Dovednosti osvojené žáky ve vzdělávací oblasti **Informační a komunikační technologie**, zejména při práci s internetem, jsou využívány k samostatnému získávání informací o zemích Evropy a světa, o jejich životě a událostech. Tyto informace se následně stávají prostředkem pro orientaci v nabídce vzdělávacích, pracovních, kulturních a zájmových příležitostí a při navazování kontaktů. Ve vzdělávací oblasti **Umění a kultura** rozvíjí průřezové téma vztah k evropské a světové kultuře. Prohlubuje porozumění evropským kulturním kořenům a chápání kulturních souvislostí při respektování svébytnosti národních a regionálních kultur a jejich přínosu ke kultuře světové. Ozřejmuje význam kulturního a historického dědictví jako zdroje poznání a přispívá k emocionální zainteresovanosti na jeho uchování a záchraně. Dramatická výchova, jako doplňující vzdělávací obor, umožňuje žákům vyjadřovat a prezentovat své postoje, přijímat role a zkoumat témata a situace na základě vlastního jednání. Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** orientuje žáky v globálních problémech souvisejících se zdravím. V oboru tělesná výchova využívá průřezové téma zájmu žáků o sport k hlubšímu pochopení souvislostí evropských kořenů olympijských idejí a významu sportu pro vzájemné porozumění a přátelství mezi lidmi různých národů a národností.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
- prohlubuje porozumění vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech
- prohlubuje základní vědomosti nezbytné pro pochopení struktury a funkcí mezinárodních a nevládních organizací, jejich vlivu na řešení globálních i lokálních problémů v oblasti humanitární, politické, sociální, ekonomické, kulturní a dodržování lidských práv
- rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech
- rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, seberealizaci a řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru
- prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu
- vede k pochopení významu společných politik a institucí Evropské unie; seznamuje s dopadem jejich činnosti na osobní i občanský život jednotlivce i s možnostmi jejich zpětného ovlivňování a využívání
- vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů a iniciuje zájem žáků o osobnostní vzory
- rozvíjí schopnost racionálně uvažovat, projevovat a korigovat emocionální zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá překonávat stereotypy a předsudky
- obohacuje pohledy žáka na sebe sama z hlediska otevřených životních perspektiv rozšířených o možnosti volby v evropské a mezinárodní dimenzi
- kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života

- utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti
- podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám
- upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu podněcují zájem žáků o Evropu a svět a zprostředkovávají jim poznání Evropy a světa jako uspořádaného prostředí, měnícího se v čase, v němž se lidé setkávají, společně řeší problémy a utvářejí svůj život. Prostřednictvím tematických okruhů si žáci zpřesňují obraz Evropy, uvědomují si souvislosti řešení běžných situací občana s globálními problémy a možnosti utváření své vlastní životní perspektivy v evropském a globálním prostoru.

Evropa a svět nás zajímá	rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy	3. ročník: Prv 4. – 5. ročník: Čj, VI
Objevujeme Evropu a svět	naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů	3. ročník: Prv 4. – 5. ročník: Čj, VI
Jsme Evropané	kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie;	3. ročník: Prv

	Evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich přispění k řešení problémů dětí a mládeže	4. – 5. ročník: Čj, VI
--	---	------------------------

7.4. Multikulturní výchova

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Multikulturní výchova v základním vzdělávání umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak žáci mohou lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty.

Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současně poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě, u obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci.

Multikulturní výchova se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou, mezi školou a místní komunitou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají žáci z nejrůznějšího sociálního a kulturního zázemí, by měla zabezpečit takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně, kde budou v majoritní kultuře úspěšní i žáci minorit a žáci majority budou poznávat kulturu svých spolužáků-příslušníků minorit. Tím přispívá k vzájemnému poznávání obou skupin, ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči „nepoznanému“.

Multikulturní výchova prolíná všemi vzdělávacími oblastmi. Blízkou vazbu má zejména na vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, Informační a komunikační technologie, Umění a kultura, Člověk a zdraví, z oblasti Člověk a příroda se dotýká především vzdělávacího oboru Zeměpis. Vazba na tyto oblasti je dána především tématy, která se zabývají vzájemným vztahem mezi příslušníky různých národů a etnických skupin.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- rozvíjí dovednost orientovat se v pluralitní společnosti a využívat interkulturních kontaktů k obohacení sebe i druhých
- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné
- rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin
- rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie
- učí žáky uvědomovat si možné dopady svých verbálních i neverbálních projevů a připravenosti nést odpovědnost za své jednání,
- poskytuje znalost některých základních pojmů multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance aj.

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám, reflektovat zázemí příslušníků ostatních sociokulturních skupin a uznávat je
- napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí
- stimuluje, ovlivňuje a koriguje jednání a hodnotový systém žáků, učí je vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu
- pomáhá uvědomovat si neslučitelnost rasové (náboženské či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti

- vede k angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu
- učí vnímat sebe sama jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy Multikulturní výchovy vycházejí z aktuální situace ve škole, reflektují aktuální dění v místě školy, současnou situaci ve společnosti. Výběr a realizace daného tematického okruhu, popř. tématu mohou být významně ovlivněny vzájemnou dohodou učitelů, učitelů a žáků, učitelů a rodičů apod.

Kulturní difference	jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy); základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě	1.–3. ročník: Čj, Prv 4.–5. ročník: Čj, VI, Př, Vv, Hv
Lidské vztahy	právo všech lidí žít společně, udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzáj. obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); předsudky a vžité stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace);	1.–3. ročník: Čj 4.–5. ročník: Čj, VI, Aj, Vv, Hv, Tv

	důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, umění vžít se do role druhého; lidská solidarita, osobní přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy	
Etnický původ	rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa; projevy rasové nesnášenlivosti, jejich rozpoznávání a důvody vzniku	1.–3. ročník: Čj, Prv 4.–5. ročník: Čj, VI, Aj, Vv, Hv
Multikulturalita	multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti; multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování; specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem;	4.–5. ročník: Čj, VI, Aj,

	význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání	
Princip sociálního smíru a solidarity	odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; aktivní spolupodílení dle svých možností na přetváření společnosti, zohlednění potřeb minoritních skupin; otázka lidských práv, základní dokumenty	4.–5. ročník: Čj, VI

7.5. Environmentální výchova

Charakteristika průřezového tématu

Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních

hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových (vztahů k budoucnosti) i prostorových (souvislostí mezi lokálními, regionálními a globálními problémy), i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Na realizaci průřezového tématu se podílí většina vzdělávacích oblastí. Postupným propojováním, rozšiřováním, upevňováním i systematizací vědomostí a dovedností získávaných v těchto oblastech umožňuje Environmentální výchova utváření integrovaného pohledu. Každá z oblastí má svůj specifický význam v ovlivňování racionální stránky osobnosti i ve vlivu na stránku emocionální a volně aktivní. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** poskytuje průřezové téma ucelený elementární pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě. V maximální míře využívá přímých kontaktů žáků s okolním prostředím a propojuje rozvíjení myšlení s výrazným ovlivňováním emocionální stránky osobnosti jedince. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** zdůrazňuje pochopení objektivní platnosti základních přírodních zákonitostí, dynamických souvislostí od nejméně složitých ekosystémů až po biosféru jako celek, postavení člověka v přírodě a komplexní funkce ekosystémů ve vztahu k lidské společnosti, tj. pro zachování podmínek života, pro získávání obnovitelných zdrojů surovin a energie i pro mimoprodukční hodnoty (inspiraci, odpočinek). Klade základy systémového přístupu zvýrazňujícího vazby mezi prvky systémů, jejich hierarchické uspořádání a vztahy k okolí.

Ve vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví** se téma dotýká problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí. V souvislosti s problémy současného světa vede k poznání důležitosti péče o přírodu při organizaci masových sportovních akcí. Ve vzdělávací oblasti **Informační a komunikační technologie** umožňuje průřezové téma aktivně využívat výpočetní techniku (internet) při zjišťování aktuálních informací o stavu prostředí, rozlišovat závažnost ekologických problémů a poznávat jejich propojenost. Komunikační technologie podněcují zájem o způsoby řešení ekologických problémů možnosti navazovat kontakty v této oblasti a vyměňovat si informace v rámci kraje, republiky i EU a světa. Vzdělávací oblast **Umění a kultura** poskytuje environmentální výchově mnoho příležitostí pro zamýšlení se nad vztahy člověka a prostředí, k uvědomování si přírodního i sociálního prostředí jako zdroje inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot a přispívá k vnímání estetických kvalit prostředí. Propojení tématu se vzdělávací oblastí **Člověk a svět práce** se realizuje prostřednictvím konkrétních pracovních aktivit ve prospěch životního prostředí. Umožňuje poznávat význam a role různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
- přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání, která jsou žádoucí i nežádoucí z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni
- seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti.
- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů
- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a zdůvodňovat své názory a stanoviska

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti
- podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
- přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí
- vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví

Tematické okruhy průřezového tématu

Environmentální výchova je členěna do tematických okruhů, které umožňují celistvé pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí. Vede žáky k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti.

Tematické okruhy:

Ekosystémy	les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město - vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)	1.–3. ročník: Prv 4.–5.ročník: Přír,
-------------------	--	---

Základní podmínky života	voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy - biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úrovně, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)	4.–5.ročník: Přír,

Lidské aktivity a problémy životního prostředí	zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích - zásady MOV); změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí	3. ročník: Prv 4.–5.ročník: Přír, úklid v okolí školy
---	---	---

	veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)	
Vztah člověka k prostředí	naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)	3. ročník: Prv 4.–5.ročník: Přír, VI,

7.6. Mediální výchova

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Mediální výchova v základním vzdělávání nabízí elementární poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii. Média a komunikace představují velmi významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků pro stále větší okruh příjemců. Pro uplatnění jednotlivce ve společnosti je důležité umět zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z okolního světa, což vyžaduje stále větší schopnost zpracovat, vyhodnotit a využít podněty přicházející z médií. Média se stávají důležitým socializačním faktorem, mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec. Přitom sdělení, jež jsou médií nabízena, mají nestejnorodý charakter, vyznačují se svébytným vztahem k přírodní i sociální realitě a jsou vytvářena s různými (namnoze nepřiznanými, a tedy potenciálně manipulativními) záměry. Správné vyhodnocení těchto sdělení z hlediska záměru jejich vzniku (informovat, přesvědčit, manipulovat, pobavit) a z hlediska jejich vztahu k realitě (věcná správnost, logická argumentační stavba, hodnotová platnost) vyžaduje značnou přípravu.

Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovni mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře, fungování), jednak získání dovedností podporujících poučené, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je asociovat s jinými sděleními. Dále pak orientaci v mediovaných obsazích a schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb - od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času.

Propojení se vzdělávací oblastí **Jazyk a jazyková komunikace** se týká zejména vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, nejrůznějších typů obsahů a uplatňování odpovídající škály výrazových prostředků, osvojení základních pravidel veřejné komunikace, dialogu a argumentace. V rámci vzdělávací oblasti **Informační a komunikační technologie** se pak jedná o využívání tištěných i digitálních dokumentů jako zdroje informací. Pozornost se obrací k věcné správnosti a přesnosti sdělení, a to jak kritickou analýzou existujících textů, tak vlastní produkcí, a k utváření návyku ověřovat si co nejdůkladněji veškeré údaje. Vztah ke vzdělávací oblasti **Umění a kultura** je založen na vnímání specifické „řeči“ znakových kódů, jež média užívají, a jejich kombinací, a to nejen přirozeného jazyka, ale i obrazu a zvuku. Přispívá ke schopnosti vnímat, interpretovat a kriticky hodnotit artefakty umělecké i běžné mediální produkce.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
- umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů
- vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů (zvl. zpravodajských)
- umožňuje získat představy o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec (včetně právního kontextu)
- vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu (v lokalitě)
- vede k rozeznávání platnosti a významu argumentů ve veřejné komunikaci
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci i v redakčním kolektivu
- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- rozvíjí citlivost vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení
- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění
- rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci
- napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování a prezentace

Tematické okruhy průřezového tématu

Mediální výchova na úrovni základního vzdělávání obsahuje základní poznatky a dovednosti týkající se médií a mediální komunikace. Tematické okruhy mediální výchovy se člení na tematické okruhy receptivních činností a tematické okruhy produktivních činností.

Tematické okruhy receptivních činností:

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu	2. ročník: Prv
Stavba mediálních sdělení	příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií); principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), zezábavňující principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost); příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro	5. ročník: Čj

	dospívající)	
Fungování a vliv médií ve společnosti	organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování; způsoby financování médií a jejich dopady; vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam); vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti) ; role médií v politických změnách	1. – 3. ročník: Prv

8. Vzdělávací oblasti (Osnovy)

Poznámky: klíčové kompetence(**K**), průřezová témata(**P**)

8.1.Český jazyk

Zpracoval: 1.st.: Mgr. J.Koutský

Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Český jazyk** zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazykové vyučování vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacím oboru **Český jazyk**

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru **Český jazyk** jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Český jazyk** má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

V *Komunikační a slohové výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také jazykové prostředky textové výstavby a kompozici textu.

V *Jazykové výchově* žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat

a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V *Literární výchově* žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Získávají informace o autorovi literárního díla. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Verbální i neverbální komunikace se může vhodně rozvíjet i prostřednictvím *Dramatické výchovy*, zařazené v RVP ZV jako doplňující vzdělávací obor.

Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá nejen na výsledcích vzdělávání v jazyce mateřském a v cizích jazycích, ale závisí i na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, a tedy jako významného sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého

zaměření

- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Časové vymezení:

Školní vzdělávací program „Škola je můj kamarád I“

ročník	1.	2.	3.	4.	5.
časová dotace	9	9	8	7	7

Organizační vymezení:

Předmět Český jazyk je vyučován v kmenových učebnách, nejčastěji v 45 minutových vyučovacích hodinách. Literární výchova může být vyučovaná formou projektu v delším bloku.

Do výuky Čj patří i návštěvy divadel, knihovny, infocentra, besedy apod.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- rozvíjíme dovednosti potřebné k osvojení učiva,
- vedeme k využívání osvojených dovedností z jazykového vzdělávání v jiných oblastech,
- učíme vyhledávat, třídit, hodnotit a ukládat informace z různých zdrojů a uvádět je do souvislostí

Kompetence k řešení problémů

- vedeme k samostatné aplikaci osvojených pravidel probraných mluvnických jevů,
- motivujeme žáka k tomu, aby se nenechal odradit případným neúspěchem a snažil se nalézt řešení,
- zaměřujeme se na to, aby žák kontroloval svoji práci, objevoval chyby a odstranil je,
- učíme žáka obhájit si svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- učíme žáka správně formulovat obsah sdělení v rámci probíraných žánrů,
- procvičujeme kultivované vyjadřování a rozšiřujeme slovní zásobu
- nacvičujeme prezentování svých myšlenek a názorů

Kompetence sociální a personální

- zařazujeme práci ve skupinách, diskutujeme, spolupracujeme a nalézáme společná řešení problémů
- požadujeme dodržování dohodnutých pravidel a respektování ostatních,
- učíme žáky poskytnout pomoc nebo o ni požádat

Kompetence občanské

- seznamujeme s národními a kulturními tradicemi tak, aby chápal jejich význam a zapojoval se do kulturního dění,
- posilujeme kladný postoj k přírodě a životnímu prostředí využíváním naučné a vědecké literatury,
- vedeme k odpovědnosti k sobě samému i k ostatním

Kompetence pracovní

- dodržujeme hygienická pravidla při čtení a psaní,
- učíme plánovat učení a organizovat své pracovní místo

- dbáme na přizpůsobení se podmínkám a prostředí, ve kterém žák pracuje

Kompetence digitální

Digitální kompetence je kompetence prokazatelná schopnost člověka předvést nějaký výkon. Jde o kombinaci praktických i teoretických znalostí a kognitivních dovedností, která zlepšuje výkonnost. Z toho vyplývá, že digitální kompetenci lze považovat za kombinaci praktických a teoretických znalostí digitálních technologií a kognitivních dovedností při práci s těmito technologiemi.

Mezi významné digitální kompetence patří nejenom schopnost fyzicky ovládat digitální technologie, ale především schopnost orientace v množství digitálně přenášených informací, to jest schopnost tyto informace zkoumat, chápat jejich význam, posuzovat jejich důvěryhodnost a také hodnotit kvalitu jejich digitálního zpracování.

1. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA ➤ <i>čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti</i> ➤ <i>porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti</i> ➤ <i>učí se základní komunikační pravidla v rozhovoru</i> ➤ <i>pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost</i> ➤ <i>v krátkých mluvených projevech správně dýchá</i>	▪ čtení - praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné) ▪ naslouchání - praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné) ▪ mluvený projev - základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika,	K 3, K 5 prvouka, výtvarná výchova, hudební výchova

➤ <i>volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných situacích</i> ➤ <i>na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev</i> ➤ <i>zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním</i> ➤ <i>píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev</i> ➤ <i>seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh</i>	gesta) ▪ písemný projev-základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev), žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin obrázková osnova	
JAZYKOVÁ VÝCHOVA ➤ <i>rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky</i> ➤ <i>porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu</i> ➤ <i>porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - věc, vlastnost</i> ➤ <i>užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary</i> ➤ <i>odůvodňuje a píše správně: velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob</i>	▪ zvuková stránka jazyka - sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk) ▪ slovní zásoba a tvoření slov - slova a pojmy, význam slov, slova jednovýznamová a mnohovýznamová, antonyma ▪ skladba - věta jednoduchá	K 1, K 2, K 3, K 4 prvouka, hudební výchova, výtvarná výchova, pracovní činnosti

LITERÁRNÍ VÝCHOVA ➤ <i>čte a přednáší z paměti literární texty přiměřené věku</i> ➤ <i>rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění</i> ➤ <i>pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností</i>	▪ poslech literárních textů ▪ zážitkové čtení a naslouchání ▪ tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod ▪ základní literární pojmy - literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér;	K 1, K 3, K 5 matematika, výtvarná výchova, prvouka, hudební výchova P1
---	--	--

2. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
------------------------	-------	----------

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA ➤ <i>plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti</i> ➤ <i>porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti</i> ➤ <i>respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru</i> ➤ <i>pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost</i> ➤ <i>v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči</i> ➤ <i>volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných situacích</i> ➤ <i>na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev</i> ➤ <i>zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním</i> ➤ <i>píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev</i> ➤ <i>seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh</i>	▪ čtení - praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé); věcné čtení (čtení vyhledávací, jednoduchá klíčová slova) ▪ naslouchání - praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné) ▪ mluvený projev - základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta) ▪ písemný projev - základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka, dopis, popis, vypravování	K 3, K 5 prvouka, výtvarná výchova
---	--	--

JAZYKOVÁ VÝCHOVA ➤ <i>rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky</i> ➤ <i>porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená</i> ➤ <i>porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, vlastnost</i> ➤ <i>užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves</i> ➤ <i>spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami</i> ➤ <i>rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího</i> <i>a k jejich vytvoření volí vhodné prostředky</i> ➤ <i>odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty</i> <i>a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování</i>	▪ zvuková stránka jazyka - sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk) ▪ slovní zásoba a tvoření slov - slova a pojmy, význam slov, slova jednovýznamová a mnohovýznamová, antonyma ▪ skladba - věta jednoduchá a souvětí ▪ pravopis – lexikální	K 1, K 2, K 4 prvouka, hudební výchova, výtvarná výchova
--	---	--

LITERÁRNÍ VÝCHOVA ➤ čte a přednáší z paměti literární texty přiměřené věku ➤ vyjadřuje své pocity z přečteného textu ➤ rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění ➤ pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	▪ poslech literárních textů ▪ zážitkové čtení a naslouchání ▪ tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod ▪ základní literární pojmy - literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér	K 1, K 3, K 5 prvouka, hudební výchova, výtvarná výchova
---	---	--

3. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA ➤ plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti ➤ porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti ➤ respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru ➤ pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	▪ čtení - praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu); věcné čtení (čtení vyhledávací,) ▪ naslouchání - praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní - zaznamenat slyšené, reagovat otázkami) ▪ mluvený projev - základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu),	K 3, K 5 prvouka, výtvarná výchova

➤ <i>v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči</i> ➤ <i>volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči</i> <i>v běžných školních i mimoškolních situacích</i> ➤ <i>na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev</i> ➤ <i>zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním</i> ➤ <i>kontroluje vlastní písemný projev</i> ➤ <i>píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení</i>	vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta) ▪ písemný projev - základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, pozvánka, vypravování	
JAZYKOVÁ VÝCHOVA ➤ <i>rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky</i> ➤ <i>porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná</i> ➤ <i>porovnává a třídí slova podle zobecněného</i>	▪ zvuková stránka jazyka - sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk) ▪ slovní zásoba a tvoření slov - slova a pojmy, význam slov, slova jednovýznamová a mnohovýznamová, antonyma, synonyma,	K 1, K 2, K 4 prvouka, hudební výchova, výtvarná výchova

<i>významu - děj, věc, okolnost, vlastnost</i> ➤ <i>rozlišuje slovní druhy v základním tvaru</i> ➤ <i>užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves</i> ➤ <i>spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy</i> ➤ <i>rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího</i> <i>a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky</i> ➤ <i>odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování</i>	homonyma; ▪ tvarosloví - slovní druhy, tvary slov ▪ skladba - věta jednoduchá a souvětí ▪ pravopis – lexikální	
LITERÁRNÍ VÝCHOVA ➤ <i>čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku</i> ➤ <i>vyjadřuje své pocity z přečteného textu</i> ➤ <i>rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění</i> ➤ <i>pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností</i>	▪ poslech literárních textů ▪ zážitkové čtení a naslouchání ▪ tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod ▪ základní literární pojmy - literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka,	K 1, K 3, K 5 prvouka, hudební výchova, výtvarná výchova

	báseň, pohádka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání	
--	---	--

4. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA ➤ čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas ➤ rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk ➤ posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení ➤ reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení vyhledává z něj podstatná fakta ➤ učí se vést správně dialog, telefonický rozhovor ➤ volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru ➤ rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace ➤ píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry ➤ na základě osnovy vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti	▪ čtení - praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu); věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova) ▪ naslouchání - praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní - zaznamenat slyšené, reagovat otázkami) ▪ mluvený projev - základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu), vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)	K3, K5 prvouka, hudební výchova, výtvarná výchova

	▪ písemný projev - základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka, pozvánka, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (přihláška, dotazník), vypravování	
JAZYKOVÁ VÝCHOVA ➤ <i>porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová</i> ➤ <i>rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku</i> ➤ <i>určuje slovní druhy slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu</i> ➤ <i>rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary</i> ➤ <i>vyhledává základní skladební dvojici</i> ➤ <i>odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí</i> ➤ <i>užívá vhodných spojovacích výrazů</i> ➤ <i>píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách</i>	▪ zvuková stránka jazyka - modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk) ▪ slovní zásoba a tvoření slov - slova a pojmy, význam slov, slova jednovýznamová a mnohovýznamová, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka) ▪ tvarosloví - slovní druhy, tvary slov ▪ skladba - věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice ▪ pravopis - lexikální, základy morfologického (koncovky podstatných jmen)	K2, K4 matematika, přírodověda, vlastivěda

➤ <i>zvládá základní příklady syntaktického pravopisu</i>		
LITERÁRNÍ VÝCHOVA ➤ <i>vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je</i> ➤ <i>volně reprodukuje text podle svých schopností</i> ➤ <i>rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů</i> ➤ <i>při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy</i>	▪ poslech literárních textů ▪ zážitkové čtení a naslouchání ▪ tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod ▪ základní literární pojmy - literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání	K 1, K 3, K 4, K 5 vlastivěda, výtvarná výchova P4

5. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA ➤ čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas ➤ rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává ➤ posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení ➤ reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta ➤ vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku ➤ rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě ➤ volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru ➤ rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace ➤ píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry ➤ sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti	▪ čtení - praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu); věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova) ▪ naslouchání - praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní - zaznamenat slyšené, reagovat otázkami) ▪ mluvený projev - základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta) ▪ písemný projev - základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní	K 3, K 5 výtvarná výchova P1, P6

	(úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník), vypravování	
JAZYKOVÁ VÝCHOVA ➤ <i>porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová</i> ➤ <i>rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku</i> ➤ <i>určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu</i> ➤ <i>rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary</i> ➤ <i>vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty</i> ➤ <i>odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změni větu jednoduchou v souvětí</i> ➤ <i>užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje</i> ➤ <i>píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách</i>	▪ zvuková stránka jazyka - modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk) ▪ slovní zásoba a tvoření slov - slova a pojmy, význam slov, slova jednovýznamová a mnohovýznamová, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka) ▪ tvarosloví - slovní druhy, tvary slov ▪ skladba - věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice ▪ pravopis - základy morfologického (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) a syntaktického (shoda přísudku s holým podmětem)	K 1, K 2, K 4 matematika, přírodověda, vlastivěda

➤ <i>zvládá základní příklady syntaktického pravopisu</i>		
LITERÁRNÍ VÝCHOVA ➤ <i>vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je</i> ➤ <i>volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma</i> ➤ <i>rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů</i> ➤ <i>při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy</i>	▪ poslech literárních textů ▪ zážitkové čtení a naslouchání ▪ tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod ▪ základní literární pojmy - literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání	K 1, K 3, K 4, K 5 vlastivěda, výtvarná výchova

8.2 Anglický jazyk

Charakteristika vzdělávací oblasti

Cizí jazyk přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Požadavky na vzdělávání v cizích jazycích formulované v RVP ZV vycházejí ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, který popisuje různé úrovně ovládání cizího jazyka. Vzdělávání v Cizím jazyce směřuje k dosažení úrovně A1.

Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá nejen na výsledcích vzdělávání v jazyce mateřském a v cizích jazycích, ale závisí i na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, a tedy jako významného sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého

zaměření

- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama.

Časové vymezení:

Školní vzdělávací program „Škola je můj kamarád I“

ročník	1.	2.	3.	4.	5.
časová dotace	1	1	3	3	3

Organizační vymezení:

Předmět Anglický jazyk je vyučován ve všech ročnících 1. stupně, v 1. a 2. ročníku v dotaci 1 hodina týdně, ve 3, 4. a 5. ročníku je vyučován v dotaci 3 hodiny. Výuka probíhá v kmenových třídách, které jsou vybaveny počítači s kompletem výukových PC programů a interaktivní tabulí, nástěnnými plakáty, slovníky.

Důraz je kladen na komunikační schopnosti žáků se zařazením her, písni a výukových PC programů. Předmět směřuje k tomu, aby žáci byli schopni porozumět se s cizincem v běžných situacích, hovořit o jednoduchých tématech.

Žáci se učí porozumět psané i mluvené podobě jazyka. Cílem je, aby se osvojování cizího jazyka stalo předmětem zájmu žáků, že si uvědomí, jak znalost jazyka otevírá možnosti v osobním životě, v uplatnění při dalším studiu a budoucím pracovním uplatnění.

Výuka seznamuje žáky s realitami zemí, jež anglickým jazykem hovoří. Znalost cizího jazyka vede žáky k pochopení jiných cizojazyčných kultur a prohlubuje v nich toleranci k nim.

V předmětu Anglický jazyk se u žáka utvářejí a rozvíjejí tyto klíčové kompetence:

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- motivujeme zájem žáka o jazyk
- vedeme ho k tomu, aby vnímal smysl slyšeného textu, napodoboval výslovnost a intonaci rodilých mluvčích
- vytváří si pozitivní vztah k učení cizího jazyka, kriticky zhodnotí své výsledky, umí se pochválit a stejně tak umí vyslovit i kritiku své činnosti
- plánuje způsob zdokonalení svého učení, užívá různé pomůcky (slovník, didaktické hry, počítačové programy)

Kompetence k řešení problémů

- zadáváme takové úlohy, aby žáci přiřazovali slova k obrázkům, doplňovali chybějící slova do textů, řešili křížovky

Kompetence komunikativní

- trváme na tom, aby si žáci zvykli používat zdvořilostní fráze, hlavně při pozdravu a představování
- nacvičujeme se žáky jednoduché rozhovory použitelné v praktickém životě a vedeme je k tomu, aby byli schopni napsat jednoduchý vzkaz
- učí se formulovat své myšlenky v anglickém jazyce v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, vhodně reaguje, vyslovuje uznání a zapojuje se do diskuse
- používá získané dovednosti v anglickém jazyce v běžném životě (sledování filmů v původním znění, kontakt s cizincem přímo nebo přes počítač)

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k tomu, aby rozuměli a reagovali na jednoduché pokyny

- zařazujeme do výuky práci ve skupinách, při které se žáci učí spolupracovat s ostatními

Kompetence občanské

- prostřednictvím učebnice a DVD seznamujeme žáky s reáliemi života ve Velké Británii, aby uměli postihnout hlavní rozdíly mezi životem dětí u nás a v Anglii
- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení
- samostatně získává informace o přírodních poměrech, historii, kultuře a způsobu života obyvatel u anglicky mluvících zemí

Kompetence pracovní

- nacvičujeme se žáky abecedu, vedeme je k používání slovníku, který mají žáci v pracovním sešitě
- zapojujeme žáky do dialogu

Kompetence digitální

- Digitální kompetence je kompetence prokazatelná schopnost člověka předvést nějaký výkon. Jde o kombinaci praktických i teoretických znalostí a kognitivních dovedností, která zlepšuje výkonnost. Z toho vyplývá, že digitální kompetenci lze považovat za kombinaci praktických a teoretických znalostí digitálních technologií a kognitivních dovedností při práci s těmito technologiemi.
- Mezi významné digitální kompetence patří nejenom schopnost fyzicky ovládat digitální technologie, ale především schopnost orientace v množství digitálně přenášených informací, to jest schopnost tyto informace zkoumat, chápat jejich význam, posuzovat jejich důvěryhodnost a také hodnotit kvalitu jejich digitálního zpracování.

1.ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
➤ <i>Umí pozdravit a rozloučit se, poděkovat, poprosit.</i> ➤ <i>Umí pojmenovat základní barvy.</i> ➤ <i>Umí vyjádřit souhlas a nesouhlas, reaguje na jednoduchý rozkaz (vstaň, sedni si, pojd' sem...).</i> ➤ <i>Umí kladně a záporně odpovědět na jednoduché otázky.</i>	• Vybrané předměty v místnosti. • Členové rodiny. • Čísla 1 – 10 vyjmenuje po sobě, užívá je při vyjádření počtu. Učí se přiřadit číslici k napsanému slovu. • Zvířata • Učí se používat některá přídavná jména ve spojení s podstatnými jmény. • Části těla, nálady lidí. • Vybrané hračky a jejich umístění pomocí předložek on, in. • Druhy ovoce, zeleniny, potravin. • Písničky – učí se je zpívat a rozumí jejich textu.	Rozvíjené kompetence K1 – K5 Hv – písň k daným tématům Vv – malba, kresba k rozvoji slovní zásoby

2.ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
➤ <i>Umí pozdravit, rozloučit se, poděkovat, poprosit.</i> ➤ <i>Umí vyjádřit souhlas, nesouhlas.</i>	• Základní barvy, jejich psanou podobu přiřadit k obrázku, rozliší světlá a tmavá, přiřadí barvu k podstatnému	Rozvíjené kompetence K1 – K5 Hv – písň k daným

➤ <i>Reaguje na jednoduchý pokyn související s organizací vyučovacího procesu (sedni si, pojd' sem, otevři si knihu na straně...).</i> ➤ <i>Umí užít jednoduchou otázku se stoupající intonací.</i> ➤ <i>Užívá věty s I'm..., I have got...,</i> ➤ <i>Učí se vytvářet jednoduché otázky a učí se na ně odpovídat.</i> ➤ <i>Užívá vybraných podstatných jmen a přídavných jmen ve spojeních.</i> ➤ <i>Učí se zazpívat písničku s abecedou a učí se hláskovat.</i>	jména • Domácí zvířata a některá ze zoo • Hračky, oblečení • Části těla – dokáže popsat obličej a některé části těla, přiřazuje psanou podobu slova k obrázku. • Jídlo – pojmenuje některé druhy potravin a doplní I like, I don't like • Vyjmenuje základní dopravní prostředky • Vyjmenuje členy rodiny • Učí se užívat množné číslo podstatných jmen	tématům Vv – malba, kresba k rozvoji slovní zásoby
---	---	--

3. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
RECEPTIVNÍ, PRODUKTIVNÍ A INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI ➤ <i>vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby</i> ➤ <i>rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje</i> ➤ <i>rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova</i> ➤ <i>pochozí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění</i>	▪ pravidla komunikace v běžných každodenních situacích - pozdrav, poděkování, představování ▪ jednoduchá sdělení - adresa, blahopřání, pozdrav ▪ tematické okruhy - domov, rodina, škola, tradice a zvyky, svátky ▪ slovní zásoba a tvoření slov - synonyma, antonyma ▪ základní gramatické struktury a typy vět,	K1 – K5 Hv – písňe k daným tématům Vv – malba, kresba k rozvoji slovní zásoby Pv – výrobky vztahující se k anglosaským svátkům

➤ <i>používá abecední slovník učebnice</i>	základy lexikálního principu pravopisu slov - věta jednoduchá, tvorba otázky	P4
--	---	----

4. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI ➤ <i>rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům</i> ➤ <i>rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci</i> ➤ <i>čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu</i> ➤ <i>vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku</i> ➤ <i>používá dvojjazyčný slovník</i> PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI ➤ <i>sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení, krátký text a odpověď na sdělení; vyplní své základní údaje do formulářů</i> ➤ <i>reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace</i>	▪ pravidla komunikace v běžných každodenních situacích - pozdrav, poděkování, představování ▪ jednoduchá sdělení - adresa, blahopřání, pozdrav a dopis z prázdnin, omluva, žádost ▪ tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas a zájmová činnost, oblékání, nákupy, příroda a počasí, tradice a zvyky, svátky, důležité zeměpisné údaje ▪ slovní zásoba a tvoření slov - synonyma, antonyma, význam slov v kontextu ▪ základní gramatické struktury a typy vět, základy lexikálního principu pravopisu slov - věta jednoduchá, tvorba otázky a záporu, pořádek slov ve větě	Rozvíjené kompetence K1 – K5 Mezipředmětové vztahy Hv – písňe k daným tématům Vv – malba, kresba k rozvoji slovní zásoby Pv – výrobky vztahující se k anglosaským svátkům

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI ➤ <i>aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci</i>		
---	--	--

5. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI ➤ <i>rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům</i> ➤ <i>čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu</i> ➤ <i>používá dvojjazýčný slovník</i> PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI ➤ <i>sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení, krátký text a odpověď na sdělení; vyplní své základní údaje do formulářů</i> ➤ <i>obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu</i> INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI ➤ <i>aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci</i>	▪ pravidla komunikace v běžných každodenních situacích - pozdrav, poděkování, představování ▪ jednoduchá sdělení - adresa, blahopřání, pozdrav, omluva, ▪ tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas a zájmová činnost, oblékání, nákupy, příroda a počasí, tradice a zvyky, svátky, důležité zeměpisné údaje ▪ slovní zásoba a tvoření slov - synonyma, antonyma, význam slov v kontextu ▪ základní gramatické struktury a typy vět, základy lexikálního principu pravopisu slov - věta jednoduchá, tvorba otázky a záporu, pořádek slov ve větě	K1 – K5 Z, M, Ov P1, P3, P4

8.3. Matematika

Zpracoval: 1.st.: Mgr.J.Koutský

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Matematika je v základním vzdělávání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v matematice směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech - odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení abstraktního, exaktního a logického myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a efektivní využívání osvojeného matematického aparátu
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby.

Časové vymezení:**Školní vzdělávací program „Škola je můj kamarád I“**

ročník	1.	2.	3.	4.	5.
časová dotace	4	5	5	5	5

Organizační vymezení:

Předmět Matematika je vyučován v kmenových učebnách, nejčastěji v 45 minutových vyučovacích hodinách.

Výchovné a vzdělávací strategieKompetence k učení

- Učíme operovat s běžně užívanými termíny, znaky a symboly
- uvádíme do souvislostí poznatky z ostatních vzdělávacích oblastí
- vedeme k postupnému osvojování návyků a k vytvoření optimálních podmínek pro učení
- zaměřujeme se na porovnání a kontrolu získaných poznatků

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k tomu, aby se nenechali odradit případným neúspěchem
- podporujeme přijímání odpovědnosti za výsledek řešení problému
- dbáme na to, aby se žáci dokázali poučit z chyb i neúspěchů

Kompetence komunikativní

- učíme se formulovat a vyjadřovat své myšlenky co nejvýstižněji a v logickém sledu dle věkových možností
- posilujeme dovednost pozorně naslouchat druhým a vhodně na ně reagovat
- klademe důraz na dovednost obhájit vlastní názor

Kompetence sociální a personální

- při práci ve skupině dohlédneme na to, aby se žáci podělili o pomůcky a materiál
- nacvičujeme přijetí rolí ve skupině
- podporujeme ocenění nejen svých vlastních výsledků, ale i ostatních spolužáků ve skupině
- učíme se podle potřeby nabídnout pomoc nebo o ni požádat

Kompetence občanské

- klademe důraz na přijetí názoru druhých
- povzbuzujeme k nabízení účinné pomoci dle svých možností

Kompetence pracovní

- po celou dobu práce udržuje své pracovní místo v pořádku
- po skončení práce provede kontrolu a hodnotí si výsledky
- se snaží dodržovat vymezená pravidla a plní si povinnosti

Kompetence digitální

- Digitální kompetence je kompetence prokazatelná schopnost člověka předvést nějaký výkon. Jde o kombinaci praktických i teoretických znalostí a kognitivních dovedností, která zlepšuje výkonnost. Z toho vyplývá, že digitální kompetenci lze považovat za kombinaci praktických a teoretických znalostí digitálních technologií a kognitivních dovedností při práci s těmito technologiemi.

- Mezi významné digitální kompetence patří nejenom schopnost fyzicky ovládat digitální technologie, ale především schopnost orientace v množství digitálně přenášených informací, to jest schopnost tyto informace zkoumat, chápat jejich význam, posuzovat jejich důvěryhodnost a také hodnotit kvalitu jejich digitálního zpracování.

1. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE ➤ používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků v oboru 0 - 20 ➤ čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla v oboru 0 - 20, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti ➤ užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose ➤ provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly v oboru 0- 20	▪ obor přirozených čísel +- ▪ zápis čísla v desítkové soustavě, číselná osa ▪ vlastnosti početních operací s přirozenými čísly sčítání, odčítání do 20	K1, K2, K3, K4, K5 Vv, Pč, Čj, Prv, Tv
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY ➤ popisuje jednoduché závislosti z praktického života	Slovní úlohy, používání platidel	K1, K2, K3, K4, K5
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU ➤ rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	Geometrické tvary, orientace v rovině ,	K1, K2, K3, K4, K5 Pv, Vv, Čj, Prv

2. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE ➤ používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků ➤ čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti ➤ užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose ➤ provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly v oboru 0 - 100 ➤ řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	▪ obor přirozených čísel ▪ zápis čísla v desítkové soustavě, číselná osa ▪ násobilka ▪ vlastnosti početních operací s přirozenými čísly ▪ písemné algoritmy početních operací	K1, K2, K3, K4, K5 Vv, Pč, Prv, Čj
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY ➤ orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času ➤ popisuje jednoduché závislosti z praktického života ➤ doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	▪ závislosti a jejich vlastnosti ▪ diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády ▪ jednotky délky, hmotnosti, objemu	K1, K2, K3, K4, K5 Čj, Prv, Vv, Pv
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU ➤ rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	Přímka, polopřímka, úsečka, měření délky.	K1, K2, K3, K4, K5 Pv, Vv, Čj, Prv

➤ <i>porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky</i> ➤ <i>rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině</i>		
---	--	--

3. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE ➤ <i>používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků</i> ➤ <i>čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti</i> ➤ <i>užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose</i> ➤ <i>provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly</i> ➤ <i>řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace</i>	▪ obor přirozených čísel ▪ zápis čísla v desítkové soustavě, číselná osa ▪ násobilka ▪ vlastnosti početních operací s přirozenými čísly ▪ písemné algoritmy početních operací	K1,K2,K3,K4,K5 Čj, Prv

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY ➤ <i>orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času</i> ➤ <i>popisuje jednoduché závislosti z praktického života</i> ➤ <i>doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel</i> GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU ➤ <i>rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci</i> ➤ <i>porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky</i> ➤ <i>rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině</i>	▪ obor přirozených čísel ▪ základní útvary v rovině - lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník ▪ základní útvary v prostoru - kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec	K1,K2,K3,K4,K5 Vv, Pv.,Prv,Čj
--	---	---

4. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE ➤ využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení ➤ provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel ➤ zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel ➤ řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	▪ obor přirozených čísel 0 – 1000000 ▪ obor přirozených čísel 0 - 1000000 ▪ zápis čísla v desítkové soustavě, číselná osa ▪ násobilka ▪ vlastnosti početních operací s přirozenými čísly ▪ písemné algoritmy početních operací	K1,K2,K3,K4,K5 Čj. VI, Přír, VI
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU ➤ narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce ➤ sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran ➤ sestrojí rovnoběžky a kolmice ➤ rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	▪ základní útvary v rovině - lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník ▪ základní útvary v prostoru - kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec ▪ délka úsečky; jednotky délky a jejich převody ▪ obvod a obsah obrazce ▪ vzájemná poloha dvou přímek v rovině ▪ osově souměrné útvary	K1,K2,K3,K4,K5 Pv, Vv, Přír, VL

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY ➤ <i>řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky</i>		K1,K2,K3,K4,K5 Čj, Přír, V1, Vv
--	--	--

5. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE ➤ <i>využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení</i> ➤ <i>provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel</i> ➤ <i>zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel</i> ➤ <i>řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel</i> ➤ <i>zlomky a desetinná čísla</i>	▪ obor přirozených čísel do milionu a přes milion ▪ zápis čísla v desítkové soustavě, číselná osa ▪ násobilka ▪ vlastnosti početních operací s přirozenými čísly ▪ písemné algoritmy početních operací - modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku - porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel - přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty - porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	K1, K2, K3, K4, K5 Čj, Přír, V1

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY ➤ <i>vyhledává, sbírá a třídí data</i>		
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU ➤ <i>narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce</i> ➤ <i>sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran</i> ➤ <i>sestrojí rovnoběžky a kolmice</i> ➤ <i>určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu</i> ➤ <i>rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru</i>	▪ základní útvary v rovině - lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník ▪ základní útvary v prostoru - kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec ▪ délka úsečky - jednotky délky a jejich převody ▪ obvod a obsah obrazce ▪ vzájemná poloha dvou přímek v rovině ▪ osově souměrné útvary	K1, K2, K3, K4, K5 Vv, Pv, V1, Přír
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY ➤ <i>řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky</i>		K1, K2, K3, K4, K5 Čj, Přír, V1

8.4. Informatika

Zpracoval: Mgr.J.Koutský

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti- získat elementární dovednosti v ovládání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Vzhledem k narůstající potřebě osvojení si základních dovedností práce s výpočetní technikou byla vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie zařazena jako povinná součást základního vzdělávání na 1. a 2. stupni. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti.

Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoliv a kdykoliv“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky.

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru **Informatika** umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti

vyhledaných informací

- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivnosti učení a racionálnější organizaci práce
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání software
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na internetu či jiných médiích
- šetrné práci s výpočetní technikou

Časové vymezení:

Školní vzdělávací program „Škola je můj kamarád I “

ročník	1.	2.	3.	4.	5.
časová dotace	0	0	0	1	1

Ve 4. ročníku je předmět posílen o 1 hodinu z disponibilní časové dotace. Aplikace dovedností z předmětu využívají žáci téměř ve všech předmětech.

Organizační vymezení:

Předmět Informatika je vyučován v kmenových učebnách na počítačových stanicích a za použití interaktivní tabule. nejčastěji v 45 minutových vyučovacích hodinách.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vedeme žáka ke schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při práci s počítačem algoritmické myšlení
- využíváme výpočetní techniky, aplikačního i výukového softwaru ke zvýšení efektivnosti učení

Kompetence k řešení problémů

- upřednostňujeme tvořivý přístup při řešení zadávaných úloh a projektů
- vedeme žáka k poznání, že při práci s ICT i v životě bude řešit problémy, které nemají jedno správné řešení, ale že správných řešení je více
- učíme používat nápovědu u jednotlivých programů

Kompetence komunikativní

- seznamujeme s možností využití informačních a komunikačních prostředků a technologií pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- učíme dodržovat vžitě konvence a pravidla v písemném projevu
- vedeme žáka k tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce

Kompetence sociální a personální

- prohlubujeme dovednost pracovat v týmu, poskytnout pomoc a požádat o ni
- učíme řešit daný úkol formou diskuse a efektivní spolupráce
- vytváříme situace, v nichž žáci ocení zkušenosti druhých lidí a čerpají poučení ze spolupráce

Kompetence občanské

- vedeme žáky k respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání softwaru
- při zpracování informací jsou žáci vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, které se vyskytují na internetu či v jiných

médiích

Kompetence pracovní

- netolerujeme nešetrné zacházení s výpočetní technikou
- vyžadujeme dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel
- umožňujeme vyhledávání informací v zájmu vlastního rozvoje a pro své profesní zaměření

Kompetence digitální

- Digitální kompetence je kompetence prokazatelná schopnost člověka předvést nějaký výkon. Jde o kombinaci praktických i teoretických znalostí a kognitivních dovedností, která zlepšuje výkonnost. Z toho vyplývá, že digitální kompetenci lze považovat za kombinaci praktických a teoretických znalostí digitálních technologií a kognitivních dovedností při práci s těmito technologiemi.
- Mezi významné digitální kompetence patří nejenom schopnost fyzicky ovládat digitální technologie, ale především schopnost orientace v množství digitálně přenášených informací, to jest schopnost tyto informace zkoumat, chápat jejich význam, posuzovat jejich důvěryhodnost a také hodnotit kvalitu jejich digitálního zpracování.

Ročník: 4

Očekávané výstupy RVP ZV	Indikátory	Učivo	Průřezová témata
DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ ➤ uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat	1. uvede příklady dat 2. vyslovuje odpovědi na základě dat	• data, informace: sběr (pozorování, jednoduchý dotazník, průzkum) a záznam dat s využitím textu, čísla, barvy, tvaru, obrazu a zvuku; hodnocení získaných dat, vyvozování závěrů	MV / Interpretace vztahu mediálního sdělení a reality / media jako zdroj dat a informací

➤ popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji	1. využije značky, piktogramy a symboly 2. popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji	• kódování a přenos dat: využití značek, piktogramů, symbolů a kódů pro záznam, sdílení, přenos a ochranu informace	
➤ vyčte informace z daného modelu	1. vyčte informace z daného modelu	• modelování: model jako zjednodušené znázornění skutečnosti; využití obrazových modelů (myšlenkové a pojmové mapy, schémata, tabulky, diagramy) ke zkoumání, porovnávání a vysvětlování jevů kolem žáka	MV / Interpretace vztahu mediálního sdělení a reality / media jako zdroj dat a informací
ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ ➤ sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů	1. sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů	• postupy	
➤ popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení	1. popíše jednoduchý problém 2. popíše jednotlivé kroky řešení problému	• řešení problému krokováním: postup, jeho jednotlivé kroky, vstupy, výstupy a různé formy zápisu pomocí obrázků, značek, symbolů či textu; příklady situací využívajících opakovaně použitelné	

		postupy; přečtení, porozumění a úprava kroků v postupu, algoritmu; sestavení funkčního postupu řešícího konkrétní jednoduchou situaci	
I-5-2-03 v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy	1. sestaví program 2 rozpozná opakující se vzory 3. používá opakování a připravené podprogramy	programování: experimentování a objevování v blokově orientovaném programovacím prostředí; události, sekvence, opakování, podprogramy; sestavení programu	
I-5-2-04 ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu	1. ověří správnost jím navrženého postupu či programu 2. opraví v postupu či programu případnou chybu	kontrola řešení: porovnání postupu s jiným a diskuse o nich; ověřování funkčnosti programu a jeho částí opakovaným spuštěním; nalezení chyby a oprava kódu; nahrazení opakujícího se vzoru cyklem	
DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu	1. najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu	hardware a software: digitální zařízení a jejich účel; prvky v uživatelském rozhraní; spouštění, přepínání a ovládání aplikací;	OSV / Řešení problémů a rozhodovací činnosti

		uložení dat, otevírání souborů	
I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	1. dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	bezpečnost: pravidla bezpečné práce s digitálním zařízením; uživatelské účty, hesla	OSV / Hodnoty, postoje a praktická etika

Ročník: 5

Očekávané výstupy RVP ZV	Indikátory	Učivo	Průřezová témata
INFORMAČNÍ SYSTÉMY I-5-3-01 v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi	1. rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi	systémy: skupiny objektů a vztahy mezi nimi, vzájemné působení; příklady systémů z přírody, školy a blízkého okolí žáka; části systému a vztahy mezi nimi	OSV / Kreativita
I-5-3-02 pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data	1. zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data	práce se strukturovanými daty: shodné a odlišné vlastnosti objektů; řazení prvků do řad, číslovaný a nečíslovaný seznam, víceúrovňový seznam; tabulka a její struktura; záznam, doplnění a úprava záznamu	MV / Tvorba mediálního sdělení

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu	1. najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu	hardware a software: digitální zařízení a jejich účel; prvky v uživatelském rozhraní; spouštění, přepínání a ovládání aplikací; uložení dat, otevírání souborů	OSV / Řešení problémů a rozhodovací činnosti
I-5-4-02 propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí	1. propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí	počítačové sítě: propojení technologií, (bez)drátové připojení; internet, práce ve sdíleném prostředí, sdílení dat	
I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	1. dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	bezpečnost: pravidla bezpečné práce s digitálním zařízením; uživatelské účty, hesla	OSV / Hodnoty, postoje a praktická etika

8.5. Prvouka

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je jedinou vzdělávací oblastí RVP ZV, která je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, **bezpečí** a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Svým široce pojatým syntetickým (integrovaným) obsahem spoluutváří povinné základní vzdělávání na 1. stupni.

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi, a vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a, přemýšlet o nich **a chránit je**. Na základě poznání sebe a, svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům; **(včetně situací ohrožení), učí se** vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech *Člověk a společnost*, *Člověk a příroda* a ve vzdělávacím oboru *Výchova ke zdraví*.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět je členěn do *pěti tematických okruhů*. Propojováním tematických okruhů je možné vytvářet v ŠVP různé varianty vyučovacích předmětů a jejich vzdělávacího obsahu.

V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen –, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků **(např. v dopravní výchově)**. Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu - pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují,

baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, **se světem financí**, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od nejznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd.

V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají **zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života**. **Žáci se seznamují s tím**, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i **a poskytování první pomoci**. **Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc** v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je **důležitá hodnota v životě člověka**.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- **orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu**
- orientaci ve světě informací a k časovému a místním propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech

- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě **respektu a** společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
 - samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, **a bezkonfliktní komunikaci i** v méně běžných situacích, **k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií**, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
 - utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
 - přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
 - objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
-
- **poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení**
 - **poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.**

Časové vymezení:

ročník	1.	2.	3.	4.	5.
časová dotace	2	2	2	0	0

Organizační vymezení:

Předmět Prvouka je vyučován v kmenových učebnách, nejčastěji v 45 minutových vyučovacích hodinách. Součástí výuky jsou vycházky, exkurze, divadla, dopravní hřiště.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vedeme k vyhledávání a třídění informací na základě jejich pochopení
- učíme používání základních pojmů a jejich porozumění
- vedeme k vytváření si uceleného pohledu na přírodní a společenské jevy
- rozvíjíme kladný vztah k učení a posouzení vlastního pokroku

Kompetence k řešení problémů

- řešíme různé problémové situace ve svém okolí
- učíme rozpoznat problém a snažíme se ho řešit s pomocí jiných nebo samostatně
- vedeme k vyhledávání informací a využívání vlastních zkušeností při řešení problémů
- preferujeme snahu o důslednost a trpělivost

Kompetence komunikativní

- učíme žáky vyjadřovat své myšlenky souvisle v jednoduchém ústním projevu
- posilujeme schopnost naslouchat druhým a snahu zapojit se do diskuze
- vedeme k využívání informačních a komunikačních prostředků

Kompetence sociální a personální

- podporujeme spolupráci s ostatními při řešení úkolu
- vedeme žáky k podílení se na utváření pravidel
- podporujeme pomoc druhým v případě potřeby a v rámci možností

Kompetence občanské

- zaměřujeme se na volbu správného rozhodnutí v dané situaci

- povzbuzujeme žáky k tomu, aby se nebáli převzít na sebe určitou zodpovědnost
- seznamujeme žáky s jejich základními povinnostmi a právy (doma a ve škole)
- zaměřujeme se na uvědomění si kulturního a historického dědictví naší země

Kompetence pracovní

- rozvíjíme manuální zručnost v rámci možností jednotlivce
- podporujeme získávání základních dovedností v práci s knihou, atlasem, encyklopedií, počítačem a ostatními pomůckami
- vedeme žáky ke schopnosti přizpůsobit se změně pracovních podmínek

Kompetence digitální

- Digitální kompetence je kompetence prokazatelná schopnost člověka předvést nějaký výkon. Jde o kombinaci praktických i teoretických znalostí a kognitivních dovedností, která zlepšuje výkonnost. Z toho vyplývá, že digitální kompetenci lze považovat za kombinaci praktických a teoretických znalostí digitálních technologií a kognitivních dovedností při práci s těmito technologiemi.
- Mezi významné digitální kompetence patří nejenom schopnost fyzicky ovládat digitální technologie, ale především schopnost orientace v množství digitálně přenášených informací, to jest schopnost tyto informace zkoumat, chápat jejich význam, posuzovat jejich důvěryhodnost a také hodnotit kvalitu jejich digitálního zpracování.

1. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
<i>MÍSTO, KDE ŽIJEME</i> ➤ <i>vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí</i> ➤ <i>rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty</i>	▪ domov - prostředí domova, orientace v místě bydliště ▪ škola - prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy ▪ obec (město), místní krajina - poloha v krajině, význačné budovy, dopravní síť ▪ okolní krajina (místní oblast, region) - vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu	K1, K3, K4, K5 Čj-sloh: To jsem já: představení se, znalost své adresy Čj-čtení, psaní

a rozmanitost	a životní prostředí ▪ naše vlast - domov, krajina, národ	M-geometrie: dopravní značky jako geometrické tvary P4
LIDÉ KOLEM NÁS ➤ <i>rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi</i> ➤ <i>odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností</i> ➤ <i>projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům</i> ➤ <i>orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy</i> ➤	▪ rodina - postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny ▪ soužití lidí - mezilidské vztahy, komunikace ▪ chování lidí - vlastnosti lidí, pravidla slušného chování ▪ právo a spravedlnost - základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání ▪ vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky ▪	K1, K3, K4, K5 Čj-sloh: Moje rodina Čj-čtení, psaní P1, P4, P6

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ ➤ <i>uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví</i> ➤ <i>dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</i> ➤ <i>chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě</i> ➤ <i>uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu</i> ➤ <i>reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i>	▪ lidské tělo - životní potřeby a projevy, vývoj jedince ▪ péče o zdraví, zdravá výživa - denní režim, pitný režim, pohybový režim, zdravá strava; nemoc, drobné úrazy a poranění, první pomoc ▪ osobní bezpečí - bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty	K1, K3, K4, K5 Tv: Zdravotní TV: udržování kondice Čj-čtení, psaní P5
---	--	---

2. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
MÍSTO, KDE ŽIJEME ➤ <i>vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí</i> ➤ <i>pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)</i> ➤ <i>rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost</i>	▪ domov - prostředí domova, orientace v místě bydliště ▪ škola - prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy ▪ obec (město), místní krajina - její části, poloha v krajině, význačné budovy, dopravní síť ▪ okolní krajina (místní oblast, region) -, rozšíření rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, světové strany ▪ naše vlast - domov, krajina	K1 – K5 Čj-sloh: popis Čj-čtení, psaní P4

LIDÉ KOLEM NÁS ➤ <i>rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi</i> ➤ <i>odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností</i> ➤ <i>projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům</i> ➤ <i>orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy</i> ➤	▪ rodina - postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské vztahy, život a funkce rodiny, zaměstnání ▪ soužití lidí - mezilidské vztahy, komunikace ▪ chování lidí - vlastnosti lidí, pravidla slušného chování ▪ právo a spravedlnost - základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy ▪ vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky ▪	K1 – K5 Čj - sloh: Charakteristika člověka Čj - čtení, psaní P4, P6
LIDÉ A ČAS ➤ <i>využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</i> ➤ <i>uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí</i>	▪ orientace v čase a časový řád - určování času, kalendáře, letopočet, režim dne, roční období ▪ současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny	K1 – K5 M: Počítání rozdílů dnů, přestupné roky, letopočty Čj - čtení, psaní P1

ROZMANITOST PŘÍRODY ➤ <i>pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</i> ➤ <i>roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</i> ➤ <i>provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti</i> ➤ <i>stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit</i> ➤	▪ voda a vzduch - výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, význam pro život ▪ rostliny, houby, živočichové - znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka ▪ ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody - odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy ▪ rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi ▪	K1 – K6 Čj - čtení, psaní P5
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ ➤ UPLATŇUJE ZÁKLADNÍ HYGIENICKÉ, REŽIMOVÉ A JINÉ ZDRAVOTNĚ PREVENTIVNÍ NÁVYKY S VYUŽITÍM ELEMENTÁRNÍCH ZNALOSTÍ O LIDSKÉM TĚLE; PROJEVUJE VHODNÝM CHOVÁNÍM A ČINNOSTMI VZTAH KE ZDRAVÍ ➤ DODRŽUJE ZÁSADY BEZPEČNÉHO CHOVÁNÍ TAK, ABY NEOHROŽOVAL ZDRAVÍ SVÉ A ZDRAVÍ JINÝCH ➤ CHOVÁ SE OBEZŘETNĚ PŘI SETKÁNÍ S NEZNÁMÝMI JEDINCI, ODMÍTNE KOMUNIKACI, KTERÁ JE MU	▪ lidské tělo - životní potřeby a projevy, vývoj jedince ▪ péče o zdraví, zdravá výživa - denní režim, pitný režim, pohybový režim, zdravá strava; nemoc, drobné úrazy a poranění, první pomoc ▪ osobní bezpečí - bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty	K1, K3, K4, K5 Tv: Zdravotní TV: udržování kondice Čj-čtení, psaní P5

NEPŘÍJEMNÁ; V PŘÍPADĚ POTŘEBY POŽÁDÁ O POMOC PRO SEBE I PRO JINÉ DÍTĚ ➤ UPLATŇUJE ZÁKLADNÍ PRAVIDLA ÚČASTNÍKŮ SILNIČNÍHO PROVOZU ➤ REAGUJE ADEKVÁTNĚ NA POKYNY DOSPĚLÝCH PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH		
---	--	--

3. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
MÍSTO, KDE ŽIJEME ➤ vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí ➤ začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě) ➤ rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	▪ domov - prostředí domova, orientace v místě bydliště ▪ škola - prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy ▪ obec (město), místní krajina - její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť ▪ okolní krajina (místní oblast, region) rozšíření rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany ▪ regiony ČR - Praha a vybrané oblasti ČR ▪ naše vlast - domov, krajina, národ, základy státního zřízení ČR, státní symboly	K1 – K5 Čj - sloh: Popis obce, cesty do Školy Čj - čtení, psaní M: Vzdálenosti přírodních míst, měst – počítání kilometrů VV: Státní symboly-znak, vlajka- - kresba, malba P4, P5

LIDÉ KOLEM NÁS ➤ <i>rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi</i> ➤ <i>odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností</i> ➤ <i>projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům</i> ➤ <i>orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy</i> ➤	▪ rodina - postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání ▪ soužití lidí - mezilidské vztahy, komunikace ▪ chování lidí - vlastnosti lidí, pravidla slušného chování ▪ vlastnictví - soukromé, veřejné, osobní, společné ▪ právo a spravedlnost - základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání ▪ kultura - podoby a projevy kultury, kulturní instituce ▪ vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky ▪	K1 – K5 M: Mezigenerační vztahy-počítání let“(O kolik je starší/mladší než druhý jedinec) P1, P4, P5, P6
---	---	---

LIDÉ A ČAS ➤ <i>využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</i> ➤ <i>pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije</i> ➤ <i>uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost</i>	▪ orientace v čase a časový řád - určování času, kalendáře, letopočet, režim dne, roční období ▪ současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny ▪ regionální památky - péče o památky ▪ báje, mýty, pověsti - minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj	K1 – K5 M: Kalendáře-počty dnů, Letopočty Čj - čtení, psaní P5
ROZMANITOST PŘÍRODY ➤ <i>pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</i> ➤ <i>roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</i> ➤ <i>provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů</i> ➤ <i>stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit</i> ➤	▪ látky a jejich vlastnosti - třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek ▪ voda a vzduch - výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, význam pro život ▪ rostliny, houby, živočichové - znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka ▪ rovnováha v přírodě - význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva ▪ ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody - odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy	K1 – K6 VV: Kresba rostlin a živočichů P5

	▪ rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi ▪	
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ ➤ uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví ➤ dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných ➤ chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě ➤ uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu ➤ reaguje adekvátně na pokyny dospělých	▪ lidské tělo - životní potřeby a projevy, vývoj jedince ▪ péče o zdraví, zdravá výživa - denní režim, pitný režim, pohybový režim, zdravá strava; nemoc, drobné úrazy a poranění, první pomoc, úrazová zábrana; osobní hygiena ▪ návykové látky a zdraví - odmítání návykových látek, počítače ▪ osobní bezpečí - bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty, krizové situace (šikana, týrání ▪ situace hromadného ohrožení	K1 – K6 Tv: Turistika Udržování kondice Čj - čtení, psaní P5

8.6. VLASTIVĚDA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a společnost v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí příslušnosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, **včetně kolektivní obrany**. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. **Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.**

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory Dějepis a Výchova k občanství. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy a mají přímou vazbu zejména na společenskovědní část vzdělávacího oboru *Zeměpis*, který je v zájmu zachování jeho celistvosti umístěn ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

Vzdělávací obor Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Vzdělávací obor Výchova k občanství se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobností druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, **a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů – včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života.** Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a

právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, utváření a upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřené o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečnosti, rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- účtět k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- **uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu**
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- **orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci**
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci

- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

Časové vymezení:

ročník	1.	2.	3.	4.	5.
časová dotace	0	0	0	2	2

Organizační vymezení:

Předmět Vlastivěda je vyučován v kmenových učebnách, nejčastěji v 45 minutových vyučovacích hodinách. Součástí výuky jsou vlastivědné exkurze, návštěvy kulturních památek, výstav, divadel. Může být vyučován formou projektu v delším bloku.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vedeme k vyhledávání a třídění informací na základě jejich pochopení
- učíme používání základních pojmů a jejich porozumění
- vedeme k vytváření si uceleného pohledu na přírodní a společenské jevy
- rozvíjíme kladný vztah k učení a posouzení vlastního pokroku

Kompetence k řešení problémů

- řešíme různé problémové situace ve svém okolí
- učíme rozpoznat problém a snažíme se ho řešit s pomocí jiných nebo samostatně
- vedeme k vyhledávání informací a využívání vlastních zkušeností při řešení problémů
- preferujeme snahu o důslednost a trpělivost

Kompetence komunikativní

- učíme žáky vyjadřovat své myšlenky souvisle v jednoduchém ústním projevu
- posilujeme schopnost naslouchat druhým a snahu zapojit se do diskuze
- vedeme k využívání informačních a komunikačních prostředků

Kompetence sociální a personální

- podporujeme spolupráci s ostatními při řešení úkolu
- vedeme žáky k podílení se na utváření pravidel
- podporujeme pomoc druhým v případě potřeby a v rámci možností

Kompetence občanské

- zaměřujeme se na volbu správného rozhodnutí v dané situaci
- povzbuzujeme žáky k tomu, aby se nebáli převzít na sebe určitou zodpovědnost
- seznamujeme žáky s jejich základními povinnostmi a právy (doma a ve škole)
- zaměřujeme se na uvědomění si kulturního a historického dědictví naší země

Kompetence pracovní

- rozvíjíme manuální zručnost v rámci možností jednotlivce
- podporujeme získávání základních dovedností v práci s knihou, atlasem, encyklopedií, počítačem a ostatními pomůckami
- vedeme žáky ke schopnosti přizpůsobit se změně pracovních podmínek

Kompetence digitální

- Digitální kompetence je kompetence prokazatelná schopnost člověka předvést nějaký výkon. Jde o kombinaci praktických i teoretických znalostí a kognitivních dovedností, která zlepšuje výkonnost. Z toho vyplývá, že digitální kompetenci lze považovat za kombinaci praktických a teoretických znalostí digitálních technologií a kognitivních dovedností při práci s těmito technologiemi.
- Mezi významné digitální kompetence patří nejenom schopnost fyzicky ovládat digitální technologie, ale především schopnost orientace v

množství digitálně přenášených informací, to jest schopnost tyto informace zkoumat, chápat jejich význam, posuzovat jejich důvěryhodnost a také hodnotit kvalitu jejich digitálního zpracování.

4. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
MÍSTO, KDE ŽIJEME ➤ <i>určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu</i> ➤ <i>určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</i> ➤ <i>plány a základními typy map</i> ➤ <i>vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody</i> ➤ <i>zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</i> ➤ <i>rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</i>	▪ domov - prostředí domova, orientace v místě bydliště ▪ škola - prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy ▪ obec (město), místní krajina - její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť ▪ okolní krajina (místní oblast, region) - zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany ▪ regiony ČR - Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod ▪ naše vlast - domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní symboly ▪ Evropa a svět - evropské státy, EU, cestování ▪ mapy obecně zeměpisné a tematické - obsah, grafika, vysvětlivky	K1 – K5 Čj-sloh: Popis místa, města, mého bydliště, cesty do školy VV: Mapy, Státní symboly- -malba, kresba M: Jednoduché grafy, seznámení Se čtvercovou sítí-mapy P2, P3, P5

LIDÉ KOLEM NÁS ➤ <i>vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)</i> ➤ <i>rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky</i> ➤ <i>rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva</i> ➤ <i>orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy</i> ➤ <i>poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)</i>	▪ rodina - postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání ▪ soužití lidí - mezilidské vztahy, komunikace, obchod, firmy, ▪ chování lidí - vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie ▪ vlastnictví - soukromé, veřejné, osobní, společné; peníze ▪ právo a spravedlnost - základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání, ochrana občanů a majetku, soukromého vlastnictví ▪ kultura - podoby a projevy kultury, kulturní instituce * finanční gramotnost	K1 – K5 Čj-sloh: Charakteristika postavy- -vlastnosti lidí M: Počítání peněz-odhadování hodnoty svého majetku P2, P4, P5
--	---	--

LIDÉ A ČAS ➤ <i>pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</i> ➤ <i>rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik</i> ➤ <i>objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů</i>	▪ orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, režim dne, roční období ▪ současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny ▪ regionální památky – péče o památky ▪ báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj	K1 – K5 Čj: Báje, mýty, pověsti – známí autoři, jiná literatura tohoto žánru M: Počítání – časové údaje P5
--	---	--

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
MÍSTO, KDE ŽIJEME ➤ <i>určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu</i> ➤ <i>určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</i> ➤ <i>rozlišuje mezi náčrtky, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí</i> ➤ <i>vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického</i> ➤ <i>zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</i> ➤ <i>rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</i>	▪ domov - prostředí domova, orientace v místě bydliště ▪ škola - prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy ▪ obec (město), místní krajina - její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť ▪ okolní krajina (místní oblast, region) - zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany ▪ regiony ČR - Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod ▪ naše vlast - domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly ▪ Evropa a svět - kontinenty, evropské státy, EU, cestování ▪ mapy obecně zeměpisné a tematické - obsah, grafika, vysvětlivky	K1 – K5 Čj-sloh: popis M: číselné vzdálenosti, mapy-čtvercová síť Tv: Turistika P2, P3, P5

LIDÉ KOLEM NÁS ➤ <i>vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)</i> ➤ <i>rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky</i> ➤ <i>rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</i> ➤ <i>orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy</i> ➤ <i>poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)</i>	▪ rodina - postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, ▪ soužití lidí - mezilidské vztahy, komunikace, obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, pomoc nemocným, sociálně slabým ▪ chování lidí - vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie ▪ vlastnictví - soukromé, veřejné, osobní, společné; peníze ▪ právo a spravedlnost - základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání, právní ochrana občanů a majetku, soukromého vlastnictví ▪ kultura - podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura ▪ základní globální problémy - významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí ▪ finanční gramotnost	K1 – K5 Čj-sloh: Charakteristika, popis P2, P3, P4
LIDÉ A ČAS ➤ <i>pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</i> ➤ <i>využívá archivů, knihoven, základní význam chráněných částí přírody</i> ➤ <i>rozeznává současné a minulé a orientuje se</i>	▪ orientace v čase a časový řád - určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, režim dne, roční období ▪ současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní	K1 – K5 Čj-literatura: Báje, mýty, pověsti, autoři těchto žánrů

<i>v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik</i> ➤ <i>srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</i> ➤ <i>objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů</i>	svátky a významné dny ▪ regionální památky - péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost ▪ báje, mýty, pověsti - minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj	M: Časové údaje P5
--	---	----------------------------------

8.7.Přírodověda

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav-**i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody.** Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda, jimiž jsou Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis, svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Ve výše zmíněných vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a

uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří – spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním – také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis, který má přírodovědný i společenskovední charakter, je, v zájmu zachování celistvosti oboru, umístěn celý v této vzdělávací oblasti.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně základního vzdělávání, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a zdraví a Člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, **které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku**, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí

Časové vymezení:

Školní vzdělávací program „Škola je můj kamarád I“

ročník	1.	2.	3.	4.	5.
časová dotace	0	0	0	1	2

Organizační vymezení:

Předmět Přírodověda je vyučován v kmenových učebnách, nejčastěji v 45 minutových vyučovacích hodinách. Může být vyučován formou projektu v delším bloku. Součástí výuky mohou být přednášky, besedy, dílny, přírodovědné vycházky.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vedeme k vyhledávání a třídění informací na základě jejich pochopení
- učíme používání základních pojmů a jejich porozumění
- vedeme k vytváření si uceleného pohledu na přírodní a společenské jevy
- rozvíjíme kladný vztah k učení a posouzení vlastního pokroku

Kompetence k řešení problémů

- řešíme různé problémové situace ve svém okolí

- učíme rozpoznat problém a snažíme se ho řešit s pomocí jiných nebo samostatně
- vedeme k vyhledávání informací a využívání vlastních zkušeností při řešení problémů
- preferujeme snahu o důslednost a trpělivost

Kompetence komunikativní

- učíme žáky vyjadřovat své myšlenky souvisle v jednoduchém ústním projevu
- posilujeme schopnost naslouchat druhým a snahu zapojit se do diskuze
- vedeme k využívání informačních a komunikačních prostředků

Kompetence sociální a personální

- podporujeme spolupráci s ostatními při řešení úkolu
- vedeme žáky k podílení se na utváření pravidel
- podporujeme pomoc druhým v případě potřeby a v rámci možností

Kompetence občanské

- zaměřujeme se na volbu správného rozhodnutí v dané situaci
- povzbuzujeme žáky k tomu, aby se nebáli převzít na sebe určitou zodpovědnost
- seznamujeme žáky s jejich základními povinnostmi a právy (doma a ve škole)
- zaměřujeme se na uvědomění si kulturního a historického dědictví naší země

Kompetence pracovní

- rozvíjíme manuální zručnost v rámci možností jednotlivce
- podporujeme získávání základních dovedností v práci s knihou, atlasem, encyklopedií, počítačem a ostatními pomůckami
- vedeme žáky ke schopnosti přizpůsobit se změně pracovních podmínek

Kompetence digitální

- Digitální kompetence je kompetence prokazatelná schopnost člověka předvést nějaký výkon. Jde o kombinaci praktických i teoretických znalostí a kognitivních dovedností, která zlepšuje výkonnost. Z toho vyplývá, že digitální kompetenci lze považovat za kombinaci praktických a teoretických znalostí digitálních technologií a kognitivních dovedností při práci s těmito technologiemi.
- Mezi významné digitální kompetence patří nejenom schopnost fyzicky ovládat digitální technologie, ale především schopnost orientace v množství digitálně přenášených informací, to jest schopnost tyto informace zkoumat, chápat jejich význam, posuzovat jejich důvěryhodnost a také hodnotit kvalitu jejich digitálního zpracování.

4.ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
ROZMANITOST PŘÍRODY ➤ objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka ➤ vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období ➤ prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy ➤ zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat ➤ založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	▪ látky a jejich vlastnosti - třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek ▪ voda a vzduch - výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život ▪ nerosty a horniny, půda - některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam ▪ Vesmír a Země - sluneční soustava, den a noc, roční období ▪ rostliny, houby, živočichové - znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka ▪ životní podmínky - rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva,	K1 – K6 VV: Kresba souhvězdí Čj: čtení-Báje a pověsti P5

	půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí ▪ rovnováha v přírodě - význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva ▪ ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody - odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy	
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ ➤ <i>využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života</i> ➤ <i>rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození</i> ➤ <i>účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob</i> ➤ <i>uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události</i> ➤ <i>předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek</i> ➤ <i>uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou</i> ➤ <i>ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc</i>	▪ lidské tělo - životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince ▪ péče o zdraví, zdravá výživa - denní režim, pitný režim, pohybový režim, zdravá strava; nemoc, drobné úrazy a poranění, první pomoc, úrazová zábrana; osobní ▪ návykové látky a zdraví - odmítání návykových látek, hrací automaty a počítače ▪ osobní bezpečí - bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty, krizové situace (šikana, týrání) ▪ situace hromadného ohrožení	K1 – K5 Tv: Zdravý pohyb – udržování Kondice P5

ROZMANITOST PŘÍRODY ➤ objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka ➤ vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období ➤ zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí ➤ porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy ➤ zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat ➤ založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	▪ látky a jejich vlastnosti-třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek ▪ voda a vzduch-výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život ▪ nerosty a horniny, půda-některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam ▪ Vesmír a Země-sluneční soustava, den a noc, roční období ▪ rostliny, houby, živočichové - znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka ▪ životní podmínky-rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí ▪ rovnováha v přírodě-význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva ▪ ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody-odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy	K1 – K6 M: Počítání jednotek – měření Veličin VV: Kresba. Malba Čj: čtení P5
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ ➤ využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových	▪ lidské tělo-životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské	K1 – K5 K1 – K5

soustav <i>a podpoře vlastního zdravého způsobu života</i> ➤ <i>rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození</i> ➤ <i>účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob</i> ➤ <i>uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události</i> ➤ <i>předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek</i> ➤ <i>uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou</i> ➤ <i>ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc, uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví</i>	reprodukce, vývoj jedince ▪ péče o zdraví, zdravá výživa denní režim, pitný režim, pohybový režim, zdravá strava; nemoc, drobné úrazy a poranění, první pomoc, úrazová zábrana; osobní hygiena ▪ návykové látky a zdraví odmítání návykových látek, hrací automaty a počítače ▪ osobní bezpečí-bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty, krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání atd.), brutalita a jiné formy násilí v médiích, služby odborné pomoci ▪ situace hromadného ohrožení	Čj-literatura: média Tv: Zdravý pohyb-těl. Kondice P5, P6
---	--	--

8.8 Hudební výchova

Charakteristika vzdělávací oblasti

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění a hudbě, k jejímu aktivnímu vnímání a využívání jako svébytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe obsahovými doménami hudební výchovy.

Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti - jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi - sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Obsahem *Vokálních činností* je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem *Instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem *Hudebně pohybových činností* je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem *Poslechových činností* je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace

- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

ročník	1.	2.	3.	4.	5.
časová dotace	1	1	1	1	1

Organizační vymezení: předmět hudební výchova je vyučován v 45minutových vyučovacích hodinách v prostorách školní družiny.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- rozvíjíme schopnost zpívat na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky
- nacvičujeme užívání správné terminologie a symboliky

Kompetence k řešení problémů

- učíme rozlišovat jednotlivé kvality tónů, rozpoznat výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- na praktických ukázkách rozpoznáváme v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odlišujeme hudbu vokální, instrumentální

Kompetence komunikativní

- nacvičujeme rytmizaci a melodizaci jednoduchých textů improvizaci v rámci nejjednodušších hudebních forem

- pokoušíme se reagovat pohybem na znějící hudbu a pohybem vyjadřovat metrum, tempo, dynamiku, směr melodie

Kompetence sociální a personální

- učíme se vzájemnému naslouchání
- bereme ohled na druhé

Kompetence občanské

- kriticky se zamýšlíme nad obsahy hudebních děl
- společně tvoříme kritéria hodnocení činností nebo výsledků

Kompetence pracovní

- využíváme jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře, tanečním pohybem vyjadřujeme hudební náladu

1. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
➤ <i>zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase</i> ➤ <i>rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem</i> ➤ <i>využívá jednoduché hudební nástroje Orffova instrumentáře k doprovodné hře</i>	VOKÁLNÍ ČINNOSTI ▪ pěvecký a mluvní projev-pěvecké dovednosti, správné držení těla, správná artikulace, hlasová hygiena, sjednocování hlasového rozsahu, ▪ hudební rytmus-realizace písni ve 2/4, 3/4 ▪ intonace – diatonické postupy 1. – 5.	K1, K2, K3, K4, K5 Čj – rozvoj slovní zásoby, vyjadřovacích schopností Prv – obsah písni – získávání poznatků z rozličných oblastí života, pracovní profesí Pv – rozvoj motoriky, koordinace

➤ <i>reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje kontrasty hudby: vysoko-nízko, slabě-silně, pomalu-rychle</i> ➤ <i>rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby</i>	stupně, tónický trojzvuk, reprodukce několikátónových motivů – hra na ozvěnu, hudební hry (otázka – odpověď) INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI ▪ hra na hudební nástroje- eprodukce motivů, témat, pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře ▪ rytmizace a melodizace-hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmičtém doprovodu, ostinato,), hudební hry (ozvěna, otázka-odpověď), písňová forma (a–b) HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI ▪ taktování, pohybový doprovod znějící hudby-dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance ▪ pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby-pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků ▪ orientace v prostoru pamětné uchování a reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách POSLECHOVÉ ČINNOSTI ▪ kvality tónů-délka, síla, barva, výška ▪ hudební výrazové prostředky a hudební	pohybů Vv – vnímání hudby všemi smysly, písničky s omalovánkou Tv – orientace v prostoru, pohybové reakce na hudbu, taneční hry, lidové tance, pohybové improvizace
---	--	--

	prvky s výrazným sémantickým nábojem- rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, rytmické, dynamické změny v hudebním proudu ▪ interpretace hudby slovní vyjádření (jaká je to hudba)	
--	---	--

2. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
➤ <i>zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase</i> ➤ <i>uplatňuje správné držení těla při různých hudebních činnostech jako předpoklad správného dýchání</i> ➤ <i>rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, na základě svých dispozic improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem</i> ➤ <i>využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře rytmické i melodické</i> ➤ <i>reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie</i> ➤ <i>rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu</i>	VOKÁLNÍ ČINNOSTI ▪ pěvecký a mluvní projev-pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu ▪ hudební rytmus-realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu, rytmická deklamace říkadel ▪ dvojhlas a vícehlas-kánon, lidový dvojhlas apod. ▪ intonace, vokální improvizace - diatonické postupy v durových tóninách (5., 3. a 1. stupeň, volné nástupy 1. a 5. stupně apod.), hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď apod.)	K1,K2,K3,K4,K5,K6 Čj – artikulace, hlasová hygiena, práce s obecně užívanými pojmy, rozvoj slovní zásoby, práce s textem Prv – obsah písní – získávání poznatků z rozličných oblastí života, pracovních profesí, rozmanitosti přírody Pv – rozvoj motoriky, manipulace s předměty, koordinace pohybů Vv – vnímání hudby všemi smysly Tv – orientace v prostoru, vyjádření hudby pohybem,

<i>znějící hudby</i> ➤ <i>rozpozná v proudu znející hudby některé hudební nástroje</i>	INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI ▪ hra na hudební nástroje-reprodukce motivů, témat pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře ▪ rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace-tvorba předeher, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato), hudební hry (ozvěna, otázka-odpověď), písňová forma (a - b) ▪ grafický záznam melodie-rytmické schéma jednoduché skladby (její části-motivku, tématu apod.) HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI ▪ taktování, pohybový doprovod znející hudby - dvoudobý, třidobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance ▪ pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znející hudby - pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků ▪ orientace v prostoru - pamětné uchování a reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách	pohybové improvizace
--	--	-----------------------------

	<i>POSLECHOVÉ ČINNOSTI</i> ▪ kvality tónů - délka, síla, barva, výška ▪ vztahy mezi tóny - souzvuk, akord ▪ hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem - rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, rytmičné, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu ▪ hudba vokální, instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj ▪ hudební styly a žánry - hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod. ▪ hudební formy - malá písňová forma ▪ interpretace hudby - slovní vyjádření (jaká je to hudba), pohybové vyjádření charakteru hudby (jak to cítím)	
--	---	--

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
➤ <i>zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i jednoduchém dvojhlasě, kánonu</i> ➤ <i>zvládá základy správného tvoření hlasu, dechu, artikulace a správného držení těla</i> ➤ <i>rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem</i> ➤ <i>jedná přirozeně v různých hudebních hrách, přijímá pravidla a vstupuje do jednoduchých rolí</i> ➤ <i>využívá dostupné rytmické i melodické nástroje k doprovodné hře</i> ➤ <i>reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie</i> ➤ <i>rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby</i> ➤ <i>rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální</i> ➤ <i>rozpoznává a pojmenovává prvky hudební abecedy, chápe roli posluchače</i>	VOKÁLNÍ ČINNOSTI ▪ pěvecký a mluvní projev - pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu ▪ hudební rytmus - realizace písni ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu, rytmická deklamace říkadel ▪ dvojhlas a vícehlas - prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod. ▪ intonace, vokální improvizace - diatonické postupy v durových a mollových tóninách (5., 3. a 1. stupeň, volné nástupy 3. stupně v dur apod.), hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď apod.) ▪ grafický záznam vokální hudby - čtení rytmického schématu písni, orientace v notovém (grafickém) záznamu jednoduché melodie, její reprodukce INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI ▪ hra na hudební nástroje - reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře	K1, K2, K3, K4, K5, K6 Čj – artikulace, hlasová hygiena, práce s obecně užívanými pojmy, rozvoj slovní zásoby, práce s textem, rozvoj verbální a neverbální komunikace, vyjádření pocitů z poslouchané hudby Aj – obsah písni - rozšiřování slovní zásoby Prv – obsah písni – získávání poznatků z rozličných oblastí života, péče o zdraví, lidé kolem nás, povolání, vztahy mezi lidmi Pv – rozvoj motoriky, manipulace s předměty, koordinace pohybů Vv – výtvarné vyjádření hudby Tv – orientace v prostoru, vyjádření hudby pohybem, pohybové improvizace

	▪ rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace - tvorba předeher, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď), písňová forma (a - b) ▪ grafický záznam melodie - rytmické schéma jednoduché skladby (její části - motivku, tématu apod.) <i>HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI</i> ▪ taktování, pohybový doprovod znějící hudby - dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance ▪ pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby - pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků ▪ orientace v prostoru - pamětné uchování a reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách <i>POSLECHOVÉ ČINNOSTI</i> ▪ kvality tónů - délka, síla, barva, výška ▪ vztahy mezi tóny - souzvuk, akord	
--	--	--

	▪ hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem - rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu ▪ hudba vokální, instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj ▪ hudební styly a žánry - hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod. ▪ hudební formy - malá písňová forma, velká písňová forma, rondo, variace ▪ interpretace hudby - slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková), pohybové vyjádření emocionálního zážitku z hudby, verbální i neverbální komunikace	
--	---	--

4. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
➤ <i>zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti</i>	VOKÁLNÍ ČINNOSTI ▪ pěvecký a mluvní projev - pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv),	K1, K2, K3, K4, K5, K6 Čj – artikulace, hlasová hygiena, práce s obecně užívanými pojmy,

➤ <i>orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby</i> <i>a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje, ovládá základní notaci</i> ➤ <i>rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby a realizuje své rytmické cítění v různých pohybových hrách</i> ➤ <i>vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace</i> ➤ <i>dokáže hlasem a pohybem vyjadřovat základní emoce a rozpoznávat je v chování druhých</i> ➤ <i>spolupracuje ve skupině na ztvárnění hudební situace, prezentuje ji před spolužáky, sleduje prezentace ostatních</i> ➤ <i>pojmenovává prvky hudebního vyjádření, porovnává je, užívá a kombinuje při vlastních tvůrčích činnostech a hře na dostupné hudební nástroje Orffova instrumentáře</i>	hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu ▪ hudební rytmus - realizace písní ve 2/4, ¾ a 4/4 taktu ▪ dvojhlas a vícehlas - prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod. ▪ intonace, vokální improvizace - diatonické postupy v durových a mollových tóninách (5., 3. a 1. stupeň, volné nástupy 8. a spodního 5. stupně apod.), hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď apod.) ▪ grafický záznam vokální hudby - čtení a zápis rytmického schématu písně, orientace v notovém (grafickém) záznamu jednoduché melodie, její reprodukce INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI ▪ hra na hudební nástroje - reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod. ▪ rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace - tvorba předeher, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry	rozvoj slovní zásoby, práce s textem, rozvoj verbální a neverbální komunikace, formulace myšlenky, názoru Aj – obsah písní – rozvoj slovní zásoby, stimulace k jazykovému vzdělávání Př – poznatky z jiných oblastí vzdělávání, péče o zdraví, tvořivé činnosti vedoucí k poznávání rozmanitosti přírody, krajina kolem nás, lidé a čas Vl – základ pro práci s informacemi, naše vlast, svátky a památné dny, místo, kde žijeme, lidé kolem nás Pv – rozvoj motoriky, manipulace s předměty, koordinace pohybů, informace o materiálech – dřevo, kůže, bambus... Vv – výtvarné vyjádření hudby Tv – orientace v prostoru, vyjádření hudby pohybem, taneční hry, lidové tance, pohybové improvizace
---	---	--

	(ozvěna, otázka - odpověď), písňová forma (a-b, a-b-a), rytmicizace a melodizace textů v dur ▪ grafický záznam melodie - rytmické schéma jednoduché skladby (její části - motivku, tématu apod.), záznam melodie a její reprodukce HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI ▪ taktování, pohybový doprovod znějící hudby - dvoudobý, třidobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance ▪ pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby - pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků ▪ orientace v prostoru - pamětné uchování a reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách POSLECHOVÉ ČINNOSTI ▪ kvality tónů - délka, síla, barva, výška ▪ vztahy mezi tóny - souzvuk, akord ▪ hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem - rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba,	
--	---	--

	metrické, rytmičké, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu ▪ hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj ▪ hudební styly a žánry - hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod. ▪ hudební formy - malá písňová forma dvoudílná a trojdílná, rondo ▪ interpretace hudby - slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková), vyjádření charakteru poslouchané hudby a emocionálního zážitku pohybem	
--	---	--

5. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
➤ <i>zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas, využívá získané pěvecké dovednosti při zpěvu v durových i mollových tóninách</i> ➤ <i>orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje</i> ➤ <i>využívá na základě svých hudebních schopností</i>	VOKÁLNÍ ČINNOSTI ▪ pěvecký a mluvní projev - pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu ▪ hudební rytmus - realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu ▪ dvojhlas a vícehlas - prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod.	K1, K2, K3, K4, K5, K6 Čj – artikulace, hlasová hygiena, práce s obecně užívanými pojmy, rozvoj slovní zásoby, práce s textem, rozvoj verbální i neverbální komunikace, formulace myšlenky, názoru – krátký mluvený projev Aj – obsah písní – rozvoj slovní

<i>a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní</i> ➤ <i>rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby</i> ➤ <i>vytváří jednoduché přede hry, mezihry a dohry a podle svých individuálních dispozic provádí elementární hudební improvizace</i> ➤ <i>rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny, umí na tyto změny reagovat pohybem, dokáže zhodnotit kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti</i> ➤ <i>ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace, užívá a kombinuje prvky hudebního vyjádření</i> ➤ <i>porovnává různé interpretace hudebně-pohybového vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace</i>	▪ intonace, vokální improvizace - diatonické postupy v durových a mollových tóninách (5., 3. a 1. stupeň, volné nástupy 8. a spodního 5. stupně apod.), hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď apod.) ▪ grafický záznam vokální hudby - čtení a zápis rytmického schématu písně, orientace v notovém (grafickém) záznamu jednoduché melodie, její reprodukce INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI ▪ hra na hudební nástroje - reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod. ▪ rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace - tvorba předeher, mezihry a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď), jednodílná písňová forma (a - b) ▪ grafický záznam melodie - rytmické schéma jednoduché skladby (její části - motivku, tématu apod.), záznam melodie a její reprodukce	zásoby, stimulace k jazykovému vzdělávání Př – poznatky z jiných oblastí vzdělávání, lidé kolem nás; místo, kde žijeme Vl – základ pro práci s informacemi; stimulace ke vzdělávání v oboru historie, zeměpis Pv – rozvoj motoriky, manipulace s předměty, koordinace pohybů, informace o materiálech, výroba hudebních nástrojů Vv – výtvarné vyjádření hudby Tv – orientace v prostoru, vyjádření hudby pohybem, pohybové improvizace
--	--	---

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- **taktování, pohybový doprovod znějící hudby** - dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance
- **pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby** - pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků
- **orientace v prostoru** - pamětné uchování a reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- **kvality tónů** - délka, síla, barva, výška
- **vztahy mezi tóny** - souzvuk, akord
- **hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem** - rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmičné, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu
- **hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj**
- **hudební styly a žánry** - hudba taneční,

	pochodová, ukolébavka apod. ▪ hudební formy - malá písňová forma, velká písňová forma, rondo, variace (princip) ▪ interpretace hudby - slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková), vyjádření charakteru poslouchané hudby a emocionálního zážitku z ní pohybem (hudební výraz)	
--	--	--

8.9 Výtvarná výchova

Charakteristika vzdělávací oblasti

Výtvarná výchova je postavena na tvůrčích činnostech - tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, citění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Obsahem Rozvíjení smyslové citlivosti jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.

Obsahem Uplatňování subjektivity jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.

Obsahem Ověřování komunikačních účinků jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Časové vymezení:

Školní vzdělávací program „Škola je můj kamarád I“

ročník	1.	2.	3.	4.	5.
časová dotace	1	1	2	2	2

Organizační vymezení:

Předmět výtvarná výchova je vyučován v kmenových učebnách, nejčastěji v 45 minutových vyučovacích hodinách. Výtvarná výchova v 1.a 2.třídě je vyučována jednou za dva týdny v dvouhodinových blocích. Součástí jsou návštěvy výstav, galerií, muzeí.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- učíme žáka potřebné znalosti o barvách, technikách, materiálech
- maximálně se snažíme využít všech smyslů k dosažení pocitu uspokojení
- vedeme k samostatnému experimentování a k vzájemnému porovnávání výsledků

Kompetence k řešení problémů

- ukazujeme možnost vyjádřit se v plošných i prostorových pracích
- při řešení stávajících problémů rozvíjíme dovednost aplikovat získané zkušenosti
- upevňujeme schopnost poradit si na základě návodu s výtvarnými materiály a technikami

Kompetence komunikativní

- podporujeme dovednost domluvit se s ostatními při skupinové práci
- hovoříme o pozorovaných jevech z přírody, společnosti, lidové kultury,...

Kompetence sociální a personální

- vyžadujeme, aby se žáci při práci ve skupině podělili o pomůcky a materiál
- vedeme žáky k přijetí jakékoli role ve skupině
- netolerujeme negativní přístup k práci své i ostatních
- učíme se posoudit výsledky své práce

Kompetence občanské

- podporujeme aktivní zapojení se do výtvarných soutěží
- pomáháme při výzdobě školy, třídy
- připravujeme estetické prostředí při veřejných vystoupeních

- vedeme žáky k péči o pracovní prostředí

Kompetence pracovní

- vyžadujeme, aby žák po celou dobu práce udržoval své pracovní místo v pořádku
- dbáme na šetrné zacházení se svěřeným výtvarným materiálem
- dodržujeme hygienická pravidla a bezpečnost při práci

Kompetence digitální

- Digitální kompetence je kompetence prokazatelná schopnost člověka předvést nějaký výkon. Jde o kombinaci praktických i teoretických znalostí a kognitivních dovedností, která zlepšuje výkonnost. Z toho vyplývá, že digitální kompetenci lze považovat za kombinaci praktických a teoretických znalostí digitálních technologií a kognitivních dovedností při práci s těmito technologiemi.
- Mezi významné digitální kompetence patří nejenom schopnost fyzicky ovládat digitální technologie, ale především schopnost orientace v množství digitálně přenášených informací, to jest schopnost tyto informace zkoumat, chápat jejich význam, posuzovat jejich důvěryhodnost a také hodnotit kvalitu jejich digitálního zpracování.

1. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
➤ <i>rozpoznává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty)</i> ➤ <i>v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti</i> ➤ <i>interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření</i>	ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI ▪ prvky vizuálně obrazného vyjádření - linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury ▪ uspořádání objektů do celků - uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY	K3, K4, K6, K5, K2, K1 Prv - roční období, lidové tradice ČJ - lit. výchova, ilustrace M - geometrické tvary HV - ilustrace k písním

	▪ prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností -manipulace s objekty ▪ typy vizuálně obrazných vyjádření - hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba ▪ přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání) OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ ▪ osobní postoj v komunikaci - jeho utváření a zdůvodňování ▪ komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření - v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky	
--	---	--

2. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
➤ <i>rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty)</i> ➤ <i>v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání line, tvary, objemy, barvy, objekty</i>	ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI ▪ prvky vizuálně obrazného vyjádření - linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury ▪ uspořádání objektů do celků - uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení	K3, K4, K6, K5, K2, K1 Prv - roční období, lidové tradice ČJ - lit. výchova, ilustrace M - geometrické tvary HV - ilustrace k písním

➤ <i>vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly</i> ➤ <i>interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností</i> ➤ <i>na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření</i>	UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY ▪ prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností, -manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru ▪ typy vizuálně obrazných vyjádření - jejich rozlišení - hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, socha ▪ přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - hledisko jejich vnímání (vizuální), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání) OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ ▪ osobní postoj v komunikaci - jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje ▪ komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření - v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu)	
--	---	--

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
➤ <i>rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ</i> ➤ <i>v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace</i> ➤ <i>vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky</i> ➤ <i>interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností</i> ➤ <i>na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil</i>	ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI ▪ prvky vizuálně obrazného vyjádření - linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury - jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast) ▪ uspořádání objektů do celků - uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ▪ reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY ▪ prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností, -manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru ▪ typy vizuálně obrazných vyjádření - jejich rozlišení, výběr a uplatnění - hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, skulptura, plastika ▪ přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické), hledisko jejich	K3, K4, K6, K5, K2, K1 Prv - roční období, lidové tradice ČJ - lit. výchova, ilustrace M - geometrické tvary HV - ilustrace k písním

	motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání) OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ ▪ osobní postoj v komunikaci - jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje ▪ komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření - v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu)	
--	--	--

4. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
➤ <i>při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)</i> ➤ <i>užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření</i>	ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI ▪ prvky vizuálně obrazného vyjádření - linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury - jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace ▪ uspořádání objektů do celků - uspořádání	K3, K4, K6, K5, K2, K1 Přír - části těla zvířat, rostlin, lidská postava ČJ - lit. výchova, ilustrace V1 - lidové tradice, malíři M - geometrické tvary v ploše i

modelování a skulpturní postup ➤ <i>při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností</i> ➤ <i>nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové tvorbě</i> ➤ <i>osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí prostředky</i> ➤ <i>porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace</i>	na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém vyjádření ▪ reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových ▪ smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření - umělecká výtvarná tvorba UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY ▪ prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností, -manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru ▪ typy vizuálně obrazných vyjádření - jejich rozlišení, výběr a uplatnění - hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, skulptura, plastika, animovaný film, comics ▪ přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání) OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ ▪ osobní postoj v komunikaci - jeho utváření	v prostoru HV - ilustrace k písničkám, malování podle hudby AJ - obrázkový slovník P4
---	--	---

	a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací ▪ komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření - v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu) ▪ proměny komunikačního obsahu - záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření	
--	---	--

5. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
➤ <i>při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)</i> ➤ <i>užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření</i>	ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI ▪ prvky vizuálně obrazného vyjádření - linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury - jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru	K3, K4, K6, K5, K2, K1 Přír - části těla zvířat, rostlin, lidská postava ČJ - lit. výchova, ilustrace V1 - lidové tradice, malíři M - geometrické tvary v ploše i

modelování a skulpturní postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model ➤ při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy ➤ nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě ➤ osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění) ➤ porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace ➤ nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	▪ uspořádání objektů do celků - uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření ▪ reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly ▪ smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření - umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY ▪ prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností, -manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby ▪ typy vizuálně obrazných vyjádření - jejich rozlišení, výběr a uplatnění - hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, skulptura, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama ▪ přístupy k vizuálně obrazným	v prostoru HV - ilustrace k písničkám, malování podle hudby AJ - obrázkový slovník P1
--	---	---

	vyjádřením - hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání) OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ ▪ osobní postoj v komunikaci - jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací ▪ komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření - v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu); vysvětlování výsledků tvorby podle vlastních schopností a zaměření ▪ proměny komunikačního obsahu - záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění	
--	--	--

8.10 Tělesná výchova

Charakteristika vzdělávacího oboru

Vzdělávací obor Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení - v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Škola má současně povinnost nabízet veškerý obsah *Zdravotní tělesné výchovy* žákům III. (příp. II.) zdravotní skupiny v samostatných vyučovacích hodinách (jako adekvátní náhradu povinné tělesné výchovy nebo jako rozšíření pohybové nabídky v dalším vyučovacím předmětu dotovaném z disponibilní časové dotace). Tato nabídka vychází ze situace v moderní společnosti, která v mnohém život usnadňuje, ale paradoxně tím vyvolává už v dětském věku četná zdravotní oslabení, která je nutné napravovat a korigovat (z nedostatku intenzivního a vhodně zaměřeného pohybu, z dlouhodobého setrvávání ve statických polohách, z nadměrného příjmu potravy v nevhodné skladbě, z nekvalitního ovzduší, z četných stresových situací, nepříznivých sociálních vztahů atd.). Základní vzdělávání tak reaguje na poznatky lékařů, že zdravotních oslabení v celé populaci přibývá a zdravotně oslabené dítě potřebuje větší množství spontánních i cíleně zaměřených pohybových aktivit než dítě zdravé. Účast ve

zdravotní tělesné výchově vede žáky k poznání charakteru jejich zdravotního oslabení i míry a rozsahu omezení některých činností. Současně předkládá konkrétní způsoby ovlivňování zdravotních oslabení (speciální cvičení, všestranně zaměřené pohybové činnosti, relaxační techniky, plavání atd.) a jejich zařazování do denního režimu žáků.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování zdraví a zdravých mezilidských vztahů se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera i profesní dráhy, pro uplatnění ve společnosti atd.
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

Časové vymezení:

ročník	1.	2.	3.	4.	5.
časová dotace	2	2	2	2	2

Organizační vymezení:

Předmět Tělesná výchova je vyučován v tělocvičně, na školní zahradě, na školním hřišti, v přírodě, nejčastěji v 45 minutových vyučovacích hodinách. Součástí výuky je plavecký kurz a lyžařský kurz pro všechny žáky. Soutěže a turnaje škol.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- poznáváme smysl a cíl tělovýchovných aktivit
- nacvičujeme užívání jednoduchého názvosloví, signálů a pravidel

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky řešit problémové situace
- klademe důraz na převzetí zodpovědnosti za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- vedeme ke spolupráci ve skupině
- učíme se respektovat kamarády a navázat přátelský vztah

Kompetence sociální a personální

- podněcujeme vytváření příjemné atmosféry v týmu a respektování dohodnutých pravidel
- upevňujeme sebedůvěru a schopnost ovládat a řídit svoje chování

Kompetence občanské

- vedeme žáky k takovému jednání, které podporuje a chrání jejich zdraví
- klademe důraz na aktivní zapojení do sportovních činností

Kompetence pracovní

- vyžadujeme bezpečné a účinné využití pomůcek a sportovního náčiní
- dodržujeme stanovená pravidla
- nacvičujeme první pomoc

1. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
➤ <i>spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti</i> ➤ <i>zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení</i> ➤ <i>spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích</i> ➤ <i>uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy</i> ➤ <i>reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci</i>	ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ ▪ význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu ▪ příprava organismu - příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení ▪ zdravotně zaměřené činnosti - správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití ▪ rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu ▪ hygiena při TV - hygiena pohybových	K2, K3, K4, K5, K6 Prvouka - základy zdravého života Prvouka – základy hygieny Hudební výchova – melodie, rytmus Prvouka – ochrana přírody, poznávání přírody Prvouka – základy slušného chování Matematika – sčítání a odčítání

	činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity ▪ bezpečnost při pohybových činnostech - organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ ▪ pohybové hry - s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost ▪ základy gymnastiky - průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na náradí odpovídající velikosti a hmotnosti ▪ rytmické a kondiční formy cvičení pro děti - kondiční cvičení s hudbou nebo rytmičtým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance ▪ průpravné úpoly - přetahy a přetlaky ▪ základy atletiky - rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem ▪ základy sportovních her - manipulace	
--	---	--

	s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů ▪ turistika a pobyt v přírodě - přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody ▪ sáňkování - hry na sněhu ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ ▪ komunikace v TV - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály ▪ organizace při TV - základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí ▪ zásady jednání a chování - fair play, olympijské ideály a symboly ▪ pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností - her, závodů, soutěží ▪ měření a posuzování pohybových dovedností - měření výkonů, základní pohybové testy	
--	--	--

	▪ zdroje informací o pohybových činnostech	
--	---	--

2. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
➤ <i>spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti</i> ➤ <i>zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení</i> ➤ <i>spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích</i> ➤ <i>uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy</i> ➤ <i>reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci</i>	ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ ▪ význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu ▪ příprava organismu - příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení ▪ zdravotně zaměřené činnosti - správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití ▪ rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu ▪ hygiena při TV - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity ▪ bezpečnost při pohybových činnostech - organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a	K2, K3, K4, K5.K6 Prvouka – základy zdravého života Prvouka – základy hygieny Hudební výchova – melodie a rytmus Prvouka- ochrana přírody, poznávání přírody Prvouka – základy slušného chování Matematika – sčítání a odčítání

umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

**ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ
POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ**

- **pohybové hry** - s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost
- **základy gymnastiky** - průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na náradí odpovídající velikosti a hmotnosti
- **rytmické a kondiční formy cvičení pro děti** - kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance
- **průpravné úpoly** - přetahy a přetlaky
- **základy atletiky** - rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky, hod míčkem
- **základy sportovních her** - manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů
- **turistika a pobyt v přírodě** - přesun do

	terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody ▪ sáňkování a bruslení (<i>podle podmínek školy</i>) - hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu bruslích ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ ▪ komunikace v TV - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály ▪ organizace při TV - základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí ▪ zásady jednání a chování - fair play, olympijské ideály a symboly ▪ pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností - her, závodů, soutěží ▪ měření a posuzování pohybových dovedností - měření výkonů, základní pohybové testy ▪ zdroje informací o pohybových činnostech	
--	---	--

3. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
➤ <i>podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti</i> ➤ <i>zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením</i> ➤ <i>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her</i> ➤ <i>uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka</i> ➤ <i>jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti</i> ➤ <i>jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</i> ➤ <i>užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení</i>	ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ ▪ význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu ▪ příprava organismu - příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení ▪ zdravotně zaměřené činnosti - správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití ▪ rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu ▪ hygiena při TV - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity ▪ bezpečnost při pohybových činnostech - organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV	K2. K3. K4, K5, K6 Prvouka – základy zdravého života Prvouka – základy hygieny Hudební výchova – melodie a rytmus Prvouka – ochrana přírody a poznávání přírody Prvouka – základy slušného chování Matematika – sčítání a odčítání

➤ <i>zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy</i> ➤ <i>změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky</i> ➤ <i>orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace</i>	ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ ▪ pohybové hry - s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost ▪ základy gymnastiky - průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti ▪ rytmické a kondiční formy cvičení pro děti - kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance ▪ průpravné úpoly - přetahy a přetlaky ▪ základy atletiky - rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky, hod míčkem ▪ základy sportovních her - manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů ▪ turistika a pobyt v přírodě - přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody	
--	--	--

	▪ plavání - (<i>základní plavecká výuka</i>) - hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucím ▪ sáňkování, bruslení - hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na bruslích ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ ▪ komunikace v TV - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály ▪ organizace při TV - základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí ▪ zásady jednání a chování - fair play, olympijské ideály a symboly ▪ pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností - her, závodů, soutěží ▪ měření a posuzování pohybových dovedností - měření výkonů, základní pohybové testy ▪ zdroje informací o pohybových činnostech	
--	---	--

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
➤ <i>podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti</i> ➤ <i>zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením</i> ➤ <i>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her</i> ➤ <i>uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka</i> ➤ <i>jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti</i> ➤ <i>jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</i> ➤ <i>užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení</i> ➤ <i>zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a</i>	ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ ▪ význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu ▪ příprava organismu - příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení ▪ zdravotně zaměřené činnosti - správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití ▪ rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu ▪ hygiena při TV - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity ▪ bezpečnost při pohybových činnostech - organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV	K2, K3, K4, K5, K6 Hudební výchova – melodie a rytmus Přírodověda – ochrana přírody, poznávání přírody Matematika – sčítání a odčítání, jednotky hmotnosti, času a délky

<i>soutěže na úrovni třídy</i> ➤ <i>změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky</i> ➤ <i>orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace</i>	ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ ▪ pohybové hry - s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost ▪ základy gymnastiky - průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti ▪ rytmické a kondiční formy cvičení pro děti - kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance ▪ průpravné úpoly - přetahy a přetlaky ▪ základy atletiky - rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky, hod míčkem ▪ základy sportovních her - manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů ▪ turistika a pobyt v přírodě - přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana	
--	--	--

	přírody ▪ plavání - (<i>základní plavecká výuka</i>) - hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucím ▪ sáňkování, bruslení (<i>podle podmínek školy</i>) - hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na bruslích ▪ další pohybové činnosti (<i>podle podmínek školy a zájmu žáků</i>) ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ ▪ komunikace v TV - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály ▪ organizace při TV - základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí ▪ zásady jednání a chování - fair play, olympijské ideály a symboly ▪ pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností - her, závodů, soutěží ▪ měření a posuzování pohybových dovedností - měření výkonů, základní pohybové testy ▪ zdroje informací o pohybových	
--	--	--

	činnostech	
--	-------------------	--

5. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
➤ <i>podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti</i> ➤ <i>zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením</i> ➤ <i>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her</i> ➤ <i>uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka</i> ➤ <i>jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti</i> ➤ <i>jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje</i>	ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ ▪ význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu ▪ příprava organismu - příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení ▪ zdravotně zaměřené činnosti - správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití ▪ rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu ▪ hygiena při TV - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity ▪ bezpečnost při pohybových činnostech - organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a	K2, K3, K4, K5, K6 Hudební výchova – melodie a rytmus Přírodověda – ochrana přírody a poznávání přírody Matematika – sčítání a odčítání, jednotky hmotnosti, délky a času

<i>při pohybových činnostech opačné pohlaví</i> ➤ <i>užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení</i> ➤ <i>zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy</i> ➤ <i>změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky</i> ➤ <i>orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace</i>	umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ ▪ pohybové hry - s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost ▪ základy gymnastiky - průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti ▪ rytmické a kondiční formy cvičení pro děti - kondiční cvičení s hudbou nebo rytmičným doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance ▪ průpravné úpoly - přetahy a přetlaky ▪ základy atletiky - rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem ▪ základy sportovních her - manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů	
---	--	--

	▪ turistika a pobyt v přírodě - přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody ▪ sáňkování, bruslení <i>(podle podmínek školy)</i> - hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na bruslích ▪ další pohybové činnosti <i>(podle podmínek školy a zájmu žáků)</i> ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ ▪ komunikace v TV - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály ▪ organizace při TV - základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí ▪ zásady jednání a chování - fair play, olympijské ideály a symboly ▪ pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností - her, závodů, soutěží ▪ měření a posuzování pohybových dovedností - měření výkonů, základní pohybové testy ▪ zdroje informací o pohybových činnostech	
--	---	--

8.11. Pracovní výchova

Pracovní výchova je rozdělena na 1. stupni na čtyři tematické okruhy: *Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů.*

Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

Časové vymezení:

ročník	1.	2.	3.	4.	5.
časová dotace	1	1	1	1	1

Organizační vymezení:

Předmět Pracovní výchova je vyučován v kmenových učebnách, nejčastěji v 45 minutových vyučovacích hodinách . V 1.a2.ročníku je vyučována jednou za 14dní v dvouhodinových blocích.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vytváříme si optimální podmínky pro práci
- posuzujeme výsledky práce
- učíme se využít návodů a schémat

Kompetence k řešení problémů

- posilujeme dovednost vyhledat různé varianty pracovního postupu
- rozvíjíme vytrvalost při práci
- vedeme žáky k uvážlivému a zodpovědnému rozhodování

Kompetence komunikativní

- učíme žáky využívat rad a informací druhých
- podporujeme obhajobu vlastního názoru

Kompetence sociální a personální

- povzbuzujeme žáky k ocenění práce druhých
- dbáme na to, aby se žáci ochotně podělili o pomůcky a materiál
- učíme schopnost organizovat si jednotlivé pracovní činnosti

Kompetence občanské

- učíme žáky chránit výsledky jejich práce
- nacvičujeme dodržování základních společenských norem chování při práci

Kompetence pracovní

- vyžadujeme, aby žák udržoval pracovní místo v pořádku a čistotě.
- klademe důraz na dodržování pokynů při práci a pracovních postupech

Kompetence digitální

- Digitální kompetence je kompetence prokazatelná schopnost člověka předvést nějaký výkon. Jde o kombinaci praktických i teoretických znalostí a kognitivních dovedností, která zlepšuje výkonnost. Z toho vyplývá, že digitální kompetenci lze považovat za kombinaci praktických a teoretických znalostí digitálních technologií a kognitivních dovedností při práci s těmito technologiemi.
- Mezi významné digitální kompetence patří nejenom schopnost fyzicky ovládat digitální technologie, ale především schopnost orientace v množství digitálně přenášených informací, to jest schopnost tyto informace zkoumat, chápat jejich význam, posuzovat jejich důvěryhodnost a také hodnotit kvalitu jejich digitálního zpracování.

1. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM ➤ vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů ➤ pracuje podle slovního návodu a předlohy	▪ vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.) ▪ jednoduché pracovní operace a postupy ▪ lidové zvyky, tradice, řemesla	K6, K4, K5, K2, K3, K1 Prv - roční období, lidové tradice VV - dekorativní práce M - geometrické tvary ČJ - lit. výchova
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI ➤ zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	▪ stavebnice (plošné, prostorové) ▪ práce s návodem, předlohou	Prv - domov, technika VV - modelování ČJ - popis
PĚSTITELSKÉ PRÁCE ➤ provádí pozorování přírody, zaznamená výsledky pozorování ➤ pečuje o nenáročné rostliny	▪ základní podmínky pro pěstování rostlin ▪ pěstování pokojových rostlin	Prv - rostliny, práce na zahradě
PŘÍPRAVA POKRMŮ ➤ připraví tabuli pro jednoduché stolování ➤ chová se vhodně při stolování	▪ jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování	Prv - domov, rodina

2. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM ➤ vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů ➤ pracuje podle slovního návodu a předlohy	▪ vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.) ▪ pracovní pomůcky a nástroje ▪ jednoduché pracovní operace a postupy ▪ lidové zvyky, tradice, řemesla	K6, K4, K5, K2, K3, K1 Prv - roční období, lidové tradice VV - dekorativní práce M - geometrické tvary ČJ - lit. výchova
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI ➤ zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	▪ stavebnice (plošné, prostorové) ▪ práce s návodem, předlohou	Prv - domov, technika VV - modelování ČJ - popis
PĚSTITELSKÉ PRÁCE ➤ provádí pozorování přírody, zaznamená výsledky pozorování ➤ pečuje o nenáročné rostliny	▪ základní podmínky pro pěstování rostlin ▪ pěstování rostlin ze semen v místnosti ▪ pěstování pokojových rostlin	Prv - rostliny, práce na zahradě
PŘÍPRAVA POKRMŮ ➤ připraví tabuli pro jednoduché stolování ➤ chová se vhodně při stolování	▪ základní vybavení kuchyně ▪ jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování	Prv - domov, rodina

3. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM ➤ vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů ➤ pracuje podle slovního návodu a předlohy	▪ vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.) ▪ pracovní pomůcky a nástroje - funkce a využití ▪ jednoduché pracovní operace a postupy ▪ lidové zvyky, tradice, řemesla	K6, K4, K5, K2, K3, K1 Prv - roční období, lidové tradice VV - dekorativní práce M - geometrické tvary ČJ - lit. výchova
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI ➤ zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	▪ stavebnice (plošné, prostorové), sestavování modelů ▪ práce s návodem, předlohou	Prv - domov, technika VV - modelování ČJ - popis
PĚSTITELSKÉ PRÁCE ➤ provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování ➤ pečuje o nenáročné rostliny	▪ základní podmínky pro pěstování rostlin, půda, výživa rostlin ▪ pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, zelenina) ▪ pěstování pokojových rostlin	Prv - rostliny, práce na zahradě
PŘÍPRAVA POKRMŮ ➤ připraví tabuli pro jednoduché stolování ➤ chová se vhodně při stolování	▪ základní vybavení kuchyně ▪ výběr, nákup a skladování potravin ▪ jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování	Prv - domov, rodina

4. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM ➤ vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy různé výrobky z daného materiálu ➤ využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic ➤ udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce	▪ vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.) ▪ pracovní pomůcky a nástroje - funkce a využití ▪ jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce ▪ lidové zvyky, tradice, řemesla	K6, K4, K5, K2, K3, K1 VV - dekorativní práce Přír - vlastnosti látek, technika V1 - materiály, průmysl M - geom. tvary, měření ČJ - popis
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI ➤ provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž ➤ pracuje podle slovního návodu, předlohy ➤ dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce	▪ stavebnice (plošné, prostorové), sestavování modelů ▪ práce s návodem, předlohou	VV - modelování Př - technika, nástroje V1 - domov, obec, průmysl M - geom. tvary, měření ČJ - popis
PĚSTITELSKÉ PRÁCE ➤ provádí jednoduché pěstitelské činnosti ➤ ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny ➤ dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce	▪ základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin ▪ pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, koření, zelenina) ▪ pěstování pokojových rostlin	Přír - neživá příroda, rostliny V1 - zemědělství VV - roční období
PŘÍPRAVA POKRMŮ ➤ orientuje se v základním vybavení kuchyně ➤ dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování	▪ základní vybavení kuchyně ▪ výběr, nákup a skladování potravin ▪ jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování	Přír - zdravá výživa, domácí spotřebiče

➤ <i>udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce</i>		
---	--	--

5. ročník

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Poznámky
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM ➤ <i>vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu</i> ➤ <i>využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic</i> ➤ <i>volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu</i> ➤ <i>udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu</i>	▪ vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.) ▪ pracovní pomůcky a nástroje - funkce a využití ▪ jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce ▪ lidové zvyky, tradice, řemesla	K6, K4, K5, K2, K3, K1 VV - dekorativní práce Přír - vlastnosti látek, technika V1 - materiály, průmysl M - geom. tvary, měření ČJ - popis
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI ➤ <i>provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž</i> ➤ <i>pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu</i> ➤ <i>dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu</i>	▪ stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů, práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem	VV - modelování Přír - technika, nástroje V1 - domov, obec, průmysl M - geom. tvary, měření ČJ - popis

PĚSTITELSKÉ PRÁCE ➤ <i>provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování</i> ➤ <i>ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny</i> ➤ <i>volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní</i> ➤ <i>dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu</i>	▪ základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo ▪ pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.) ▪ pěstování pokojových rostlin ▪ rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie	Přír - neživá příroda, rostliny Vl - zemědělství VV - roční období
PŘÍPRAVA POKRMŮ ➤ <i>orientuje se v základním vybavení kuchyně</i> ➤ <i>připraví samostatně jednoduchý pokrm</i> ➤ <i>dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování</i> ➤ <i>udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni</i>	▪ základní vybavení kuchyně ▪ výběr, nákup a skladování potravin ▪ jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování ▪ technika v kuchyni - historie a význam	Přír - zdravá výživa, domácí spotřebiče

Seznam použitých zkratk:

Čj – Český jazyk

Aj – Anglický jazyk

Prv – Prvouka

Vl – Vlastivěda

Přír – Přírodověda

Hv – Hudební výchova

Vv – Výtvarná výchova

Tv - Tělesná výchova

M – Matematika

Pv – Pracovní výchova

Inf - Informatika

K1 - Kompetence k učení

K2 - Kompetence k řešení problémů

K3 - Kompetence komunikativní

K4 - Kompetence sociální a personální

K5 - Kompetence občanské

K6 - Kompetence pracovní

P1 - Osobnostní a sociální výchova

P2 - Výchova demokratického občana

P3 - Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

P4 - Multikulturní výchova

P5 – Enviromentální

P6 - Mediální výchova

9. HODNOCENÍ ŽÁKŮ

PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání – klasifikační řád

V souladu se zákonem č. 561/ 2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a na základě Vyhlášky č. 48/ Sb. 2005 o základním vzdělávání vydávám po projednání v pedagogické radě tento klasifikační řád.

1. 1. Zásady hodnocení průběhu a výsledku vzdělávání

Podklady pro hodnocení a klasifikaci získávají vyučující zejména soustavným diagnostickým pozorováním žáků, **jak naplňují výstupy stanovené osnovami ŠVP.**

Podklady pro hodnocení musí podle povahy předmětu a formulace výstupů zahrnovat **celou škálu** žákovských činností, tj. ústní, písemné, grafické, praktické, pohybové. Tyto činnosti jsou orientovány nejen na memorování, ale především na praktickou aplikaci a tvořivost při řešení úkolů a problémů.

Při hodnocení toho, jaké úrovně vzhledem k očekávaným výstupům žák dosáhl, se přihlíží ke vzdělávacím a osobnostním předpokladům žáka (zvláště u předmětů praktického a výchovného zaměření). Přihlíží se k tomu, jaké pokroky žák udělal **vzhledem ke svým výsledkům**, tedy jak se zlepšil či zhoršil.

Průběžné hodnocení žáka během klasifikačního období (pololetí) neznamena nutně průběžnou klasifikaci, tj. známkování. Na konci klasifikačního období hodnocení vyústí v konečnou známku nebo slovní hodnocení na vysvědčení.

Konkrétní způsob získávání podkladů a jejich vyhodnocování stanoví jednotlivé předměty.

Je třeba respektovat, aby hodnocení průběhu a výsledků bylo:

- a) Jednoznačné
- b) Srozumitelné (formulace vzhledem k žákovi)
- c) Srovnatelné s předem danými kritérii
- d) Věcné
- e) Všestranné

1. 2. Slovní hodnocení

Slovní hodnocení se užívá po dohodě se zákonnými zástupci u žáků se specifickými poruchami učení (viz níže 5. 1., 5. 2.).

1. 3. Stupně hodnocení prospěchu v případě použití klasifikace

Prospěch žáka v jednotlivých vyučovacích předmětech se klasifikuje těmito stupni :

- 1 – výborný
- 2 – chvalitebný
- 3 – dobrý
- 4 – dostatečný
- 5 – nedostatečný

Na naší škole se při klasifikaci známkami využívá **mínus pro případ**, kdy se učitel rozhoduje pro nižší či vyšší stupeň známky. Dodatkem klasifikace jsou hvězdičky a to hlavně pro první a druhý ročník pro zvýšení motivace žáků.

Základní obecné vymezení jednotlivých stupňů je následující :

stupeň	Ovládnutí výstupů předepsaného osnovami	Úroveň myšlení	Vyjadřování myšlenek	Aplikace vědomostí, řešení úkolů (zvláště praktických), chyby, jichž se dopouští	Píle a zájem o učení
1 výborný	Bezpečně ovládá	Pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti	Výstižné a poměrně přesné	Spolehlivě a uvědoměle užívá vědomostí a dovedností, pracuje samostatně, iniciativně, přesně a s jistotou	Aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
2 chvalitebný	Ovládá	Uvažuje samostatně	Celkem výstižné	Dovede používat vědomostí a dovedností při řešení úkolů, malé, nepřilíš časté chyby	Učí se svědomitě

3 dobrý	V podstatě ovládá	Menší samostatnost v myšlení	Nedovede se přesně vyjádřit	Řeší za pomoci učitele, s touto pomocí snadno překonává potíže a chyby	V učení a práci nepotřebuje větších podnětů
4 dostatečný	Ovládá jen částečně, značné mezery ve vědomostech a dovednostech	Myšlení nesamostatné	Vyjadřuje myšlenky se značnými potížemi	Dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává	Malý zájem o učení, potřebuje stále pomoc a pobídky
5 nedostatečný	neovládá	I na návodné otázky odpovídá nesprávně	Není schopen formulovat myšlenku, ani při návodných otázkách	Praktické úkoly nedokáže splnit ani za pomoci učitele	Veškerá pomoc a pobízení jsou zatím neúčinné

1.4.Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

Základem dosahování efektivních výsledků ve vzdělávání je to, aby si žák uvědomoval své silné i slabší stránky, dokázal se poučit z chyb a činit nápravná opatření. V tomto pomáhá učitel. Proto je třeba rozlišovat pojmy hodnocení a klasifikace známkou. Pod pojmem hodnocení rozumíme širší zdůvodnění výkonu podle daných kritérií, které je pak souhrnně vyjádřeno známkou. Hodnocení svou konkrétností ukazuje žákovi cestu ke zlepšování.

Podle požadovaných a předem známých kritérií dostává příležitost vyjádřit se ke svým výkonům i žák. Konfrontace jeho a učitelova hodnocení (ať shoda nebo naopak) může být důležitým předpokladem zlepšování. Žák dostává k sebehodnocení příležitost jednak průběžně při vhodných příležitostech (vyučovací hodina, tematický celek, ukončení projektu apod.), jednak při uzavírání klasifikačních období (čtvrtletí – průběžný stav – a pololetí – konečná známka). Nejde přitom jen o „oznámkování se“, ale hlavně o co nejkonkrétnější zdůvodnění klasifikace.

2. Zásady hodnocení chování ve škole a na akcích pořádaných školou

2. 1. Zásady pro hodnocení chování

Kritériem pro hodnocení a klasifikaci chování žáků je dodržování pravidel školního řádu. Tato pravidla se vztahují na chování v areálu školy a na chování na všech akcích pořádaných školou mimo školní areál. Při hodnocení se přihlíží k věku a rozumové vyspělosti žáka. Nehodnotí se chování žáka mimo školu.

2. 2. Stupně pro klasifikaci chování

a) Stupeň 1 (velmi dobré) – žák dodržuje školní řád, méně závažného přestupku se dopouští ojediněle, je přístupný výchovnému působení a chyby napraví, neopakuje je.

b) Stupeň 2 (uspokojivé) – opakovaně se dopouští přestupků proti školnímu řádu, a to nejen méně závažných, ale i větších, případně se dopustí jednorázově velmi závažného porušení pravidel školního řádu. Výchovnému působení bývá méně přístupný, opatření k posílení kázně nemívají patřičný dopad. Jeho chování mívá negativní vliv na spolužáky a na pracovní atmosféru třídy.

c) Stupeň 3 (neuspokojivé) – opakovaně se dopouští méně i velmi závažných porušení pravidel školního řádu nebo se dopustí zvláště závažného přestupku, výchovnému působení je nepřístupný, opatření k posílení kázně se většinou míjejí účinkem. Jeho chování má negativní vliv na spolužáky a často i na atmosféru třídy, někdy i školy.

V případě celkového slovního hodnocení žáka na vysvědčení se tyto klasifikační stupně neužívají, hodnocení chování je zahrnuto do celkového hodnocení.

2. 3. Výchovná opatření

A) Pochvaly

a) Pochvala ředitele školy na vysvědčení.

Uděluje se po projednání v pedagogické radě, a to především za dlouhodobou úspěšnou práci, za záslužný čin, za reprezentaci školy či mimořádný projev lidskosti a iniciativy.

b) Pochvala třídního učitele na vysvědčení

Uděluje ji třídní učitel na základě vlastního rozhodnutí nebo na podnět ostatních vyučujících po projednání s ředitelem školy. Nejčastěji to bývá za déletrvající úspěšnou práci, za výraznou iniciativu nebo za záslužný čin.

B) Opatření k posílení kázně

a) Napomenutí třídního učitele

Uděluje třídní učitel jako upozornění na častější drobnější přestupky proti školnímu řádu nebo za ojedinělý méně závažný přestupek.

b) Důtka třídního učitele

Uděluje třídní učitel za závažnější přestupky proti školnímu řádu nebo v případě, kdy napomenutí třídního učitele nesplnilo účel a pokračují dále přestupky, za které bylo napomenutí uděleno.

c) Důtka ředitele školy

Uložena je po projednání v pedagogické radě, a to buď za závažný přestupek proti školnímu řádu, nebo za pokračování i méně závažných přestupků, za které bylo již dříve uděleno napomenutí nebo důtka třídního učitele.

Opatření k posílení kázně zpravidla předchází před sníženým stupněm z chování na konci příslušného pololetí. Snížená známka z chování není tedy druhým trestem za přestupky, které již byly postiženy napomínáním nebo důtkami, je to jen objektivní zhodnocení chování v celém uplynulém klasifikačním období. V jednom klasifikačním období (pololetí) lze uložit každé opatření k posílení kázně jen jednou. Do dalšího klasifikačního období se platnost opatření k posílení kázně nepřenáší.

C) Administrace výchovných opatření

Udělení pochval (případně i jiných mimořádných ocenění) a opatření k posílení kázně se zaznamenává do dokumentace školy. Pochvala na vysvědčení se zaznamenává na vysvědčení za pololetí, v němž byla udělena. Opatření k posílení kázně se na vysvědčení neuvádějí.

Opatření k posílení kázně se neprodleně prokazatelným způsobem oznamují žákovi a jeho zákonnému zástupci.

3. Vysvědčení

3. 1. Vydávání vysvědčení

Každé pololetí se žákovi vydává vysvědčení. Za 1. pololetí se vydává výpis z vysvědčení, na konci školního roku pak originál vysvědčení s klasifikací obou pololetí. Pokud žák během 2. pololetí opouští školu, dostává dodatečně originál vysvědčení za 1. pololetí.

3. 2. Celkové hodnocení žáka na vysvědčení

Ve všech ročnících se celkový prospěch na vysvědčení vyjadřuje těmito stupni:

- a) Prospěl(a) s vyznamenáním – není-li v žádném z povinných předmětů klasifikován horším stupněm než 2 (chvalitebný), průměr známek z povinných předmětů není vyšší než 1, 5, chování je hodnoceno jako velmi dobré.
- b) Prospěl(a) – není splněno některé kritérium pro vyznamenání, ale z žádného povinného předmětu nemá stupeň 5 (nedostatečný).
- c) Neprospěl a) – v některém povinném předmětu je klasifikován stupněm 5 (nedostatečný).
- d) Nehodnocen(a) - žák je nehodnocen, pokud ho není možné hodnotit z některého předmětu na konci 1. pololetí ani v náhradním termínu.

V případě úplného nebo částečného slovního hodnocení platí pro celkové hodnocení žáka stejný výstup, tj. výše uvedené 4 varianty. Vyučující posoudí, kterému klasifikačnímu stupni odpovídá širší slovní hodnocení a podle toho bude stanoveno výstupní celkové hodnocení.

3. 3. Hodnocení práce v zájmových útvarech organizovaných školou

V případě klasifikace se práce v zájmových útvarech hodnotí těmito stupni:

- a) pracoval(a) úspěšně
- b) pracoval

V případě celkového slovního hodnocení bude práce v zájmových útvarech zahrnuta do tohoto hodnocení.

3. 4. Postup do vyššího ročníku

Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl. Do vyššího ročníku postoupí i ten žák prvního stupně školy, který neprospěl nebo nemohl být hodnocen, ale již v rámci prvního stupně jednou ročník opakoval.

3. 5. Výjimky, dodatečná klasifikace

Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení bylo provedeno nejpozději do 2 měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li ani pak hodnocení možné, žák se za první pololetí nehodnotí.

Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září žák navštěvuje nejbližší vyšší ročník. Pokud ani v uvedeném termínu není hodnocení možné, žák zůstává nehodnocen a opakuje ročník. Opakování ročníku neplatí, jestliže již žák v rámci příslušného stupně školy jednou některý ročník opakoval.

Opakovat ročník v rámci příslušného stupně školy vícekrát než jednou je možné pouze na žádost zákonných zástupců žáka, a to z vážných zdravotních důvodů.

Žákovi, který splnil povinnou školní docházku a neprospěl ve druhém pololetí posledního ročníku nebo nemohl být hodnocen, je možné povolit na žádost zákonného zástupce opakování ročníku po posouzení jeho dosavadních studijních výsledků a důvodů uvedených v žádosti.

4. Podrobnosti o komisionálních a opravných zkouškách

4. 1. Komisionální zkouška

Formou komisionální zkoušky se provádějí opravné zkoušky, přezkoušení žáka v případě, že zákonný zástupce projevil pochybnost o správnosti klasifikace a požádal o přezkoušení, posouzení, zda žák může při postupu do vyššího ročníku vynechat ročník, a zkoušky žáků, kteří plní povinnou školní docházku v zahraničí. Komisi jmenuje ředitel školy, je tříčlenná a tvoří ji :

- a) předseda, kterým je zástupce vedení školy nebo jím pověřený učitel
- b) zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu
- c) přísedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti

Pokud je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi příslušný krajský úřad.

O průběhu zkoušky se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy. Výsledek zkoušky je konečný a nelze ho již napadnout novou žádostí o přezkoušení. Žák může vykonat v jednom dni zkoušku jen z jednoho předmětu.

4. 2. Přezkoušení žáka

Má-li zákonný zástupce žáka pochybnost o správnosti klasifikace na vysvědčení, může požádat ve lhůtě tří pracovních dnů od vydání vysvědčení o přezkoušení. To se koná formou komisionální zkoušky (viz 4. 1.) v nejbližším termínu od doručení žádosti, nejpozději do 14 dnů. V případě změny klasifikace se žákovi vydá nové, opravené vysvědčení.

4. 3. Opravná zkouška

Žáci kteří, již na daném stupni ZŠ dosud neopakovali ročník, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky. Ke dni vydání vysvědčení tito žáci dostávají pouze výpis vysvědčení, vlastní vysvědčení se vydá až po vykonání opravné zkoušky s datem jejího konání.

Opravné zkoušky jsou komisionální (viz 4. 1.) a konají se nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Žák, který nevykoná opravnou zkoušku nebo se k ní bez řádné omluvy nedostaví, neprospěl.

Ze závažného důvodu může ředitel školy stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku.

5. Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

5. 1. Dohoda se zákonnými zástupci žáka

Způsob hodnocení těchto žáků vychází vždy z odborných posouzení speciálních pracovišť, z individuálního posouzení problému a z následné dohody se zákonnými zástupci.

5. 2. Žáci s vývojovými poruchami učení

U žáků, kteří mají potvrzeny odborným vyšetřením poruchy jako dyslexie, dysgrafie apod., se vychází z odborného doporučení a dohody se zákonnými zástupci žáka. Škola nabízí tyto základní varianty:

- a) žáka klasifikovat známkami průběžně i na vysvědčení s tím, že se bere v úvahu a zohledňuje porucha učení
- b) žáka hodnotit pouze slovně, a to jak průběžně, tak na vysvědčení

c) žáka průběžně klasifikovat (v úvahu se bere porucha), ale na vysvědčení hodnotit slovně
O výběru příslušné varianty rozhoduje zákonný zástupce žáka a je o tom sepsána dohoda.

6. Informace o prospěchu a chování

6. 1. Informace žákům

Učitel oznamuje žákovi neprodleně výsledek každé klasifikace a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených výkonů, výtvorů apod. Hodnocení podstatných výkonů je zapisováno do žákovských knížek (event. notýsků).

O klasifikaci si každý vyučující vede soustavnou a přehlednou evidenci.

6. 2. Informace zákonným zástupcům žáků

Rodiče jsou průběžně informováni zápisy v žákovských knížkách (viz 6. 1.). Pro jejich informovanost slouží také třídní schůzky a informační dny. Za včasnou informovanost zodpovídají vyučující jednotlivých předmětů. Povinností třídního učitele je prokazatelným způsobem informovat zákonné zástupce žáka v případech, kdy dochází k mimořádnému zhoršení a selhávání ve více předmětech či k nedostatkům v chování.

Případy zaostávání žáků v učení a nedostatky v chování se projednávají v pedagogické radě i v průběhu klasifikačního období (pololetí), a to zpravidla k 15. 11. a 15. 4.

Každý zákonný zástupce žáka má právo po dohodě kdykoli požádat o bližší informace i mimo určené termíny.

7. Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci

7. 1. Obecné zásady

Podklady pro hodnocení a klasifikaci získává učitel především těmito způsoby:

- Soustavným diagnostickým pozorováním žáka
- Soustavným sledováním výkonů žáka z hlediska naplňování výstupů školních osnov
- Různými druhy zkoušek (písemnými, ústními, grafickými, praktickými, pohybovými apod.)
- Didaktickými testy
- Sledováním, jak si dokáže pohotově a přesně získat informace a využít je
- Preferencí tvořivosti a logického myšlení před pouhým memorováním
- Sledováním žákovy snahy a aktivity vzhledem k jeho individuálním možnostem

10. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Ve škole jsou v běžných třídách vyučováni žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními, která jsou jim bezplatně poskytována dle § 16 školského zákona.

Systém péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními

Podpůrná opatření 1. stupně poskytuje škola i bez doporučení ŠPZ na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření 2. – 5. stupně jsou školou poskytována jen na základě doporučení ŠPZ dle vytvořeného individuálního vzdělávacího plánu (IVP). Začleňování podpůrných opatření se řídí přílohou č. 1 vyhlášky č. 7/2016 Sb.

Podpůrná opatření jsou poskytována s informovaným souhlasem zákonných zástupců žáka.

Žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními se vzdělávají dle ŠVP. Na základě doporučení ŠPP od 2. stupně podpůrných opatření může dojít k úpravě výstupů stanovených ŠVP. V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů. Minimální doporučená úroveň, která je stanovena v RVP ZV pro 3., 5. a 9. ročník, bude na základě Doporučení ŠPZ rozpracována pro konkrétní ročník v IVP žáka s přiznaným podpůrným opatřením. Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP je stejný jako v případě IVP ostatních žáků. IVP může být během roku upravován podle potřeb žáka. Při tvorbě IVP bude využíváno metodické podpory ŠPZ a metodická podpora na Metodickém portále RVP.CZ.

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována do IVP na doporučení ŠPZ pedagogická intervence.

□ **pedagogická intervence** je poskytována žákovi s přiznanými podpůrnými opatřeními ve vyučovacích předmětech, v nichž je třeba zlepšit jeho výsledky učení, případně kompenzovat nedostatečnou domácí přípravu na výuku.

Podmínky vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Pro úspěšné vzdělávání těchto žáků škola zabezpečuje:

- využívání všech přiznaných podpůrných opatření

1. individuální práce se žákem se snahou o plné zapojení s maximálním využitím žákova vzdělávacího potenciálu (úprava metod, poskytování zpětné vazby, volby vhodných forem práce, respektování pracovního tempa, vhodná motivace, úprava struktury vyučovací hodiny, individuální volba kritérií hodnocení,...)

2. reedukační postupy dle přiznaných podpůrných opatření
3. zajištění a využívání individuálních učebních či osobních pomůcek a učebních textů dle přiznaných podpůrných opatření
4. možnost zařazení žáka do péče dalších pracovníků pro zajištění speciální pedagogické nebo pedagogické intervence (psychologa, speciálního pedagoga, sociálního asistenta, logopeda, asistenta logopeda, dyslektického asistenta,...)
5. zařazení předmětů speciální pedagogické péče v rámci svých personálních možností nebo ve spolupráci s dalšími subjekty (nabídka předmětů a jejich učební osnovy jsou upravovány dle doporučení ŠPP k přiznaným podpůrným opatřením jednotlivých žáků a jsou součástí přílohy ŠVP. Tento dokument je otevřený a neustále se aktualizuje.)
6. možnost změny v uspořádání třídy pro vyučování a výchovné činnosti
7. dle organizačních možností lze dělit třídy či upravit počet žáků ve třídě (skupině)
8. dle doporučení ŠPZ možnost úpravy obsahu některého vzdělávacího oboru
9. dle doporučení ŠPZ možnost náhrady části nebo celého obsahu některého vzdělávacího oboru částí nebo celým obsahem jiného vzdělávacího oboru
10. spolupráce se zákonnými zástupci žáka, ŠPZ a odbornými pracovníky ŠPZ a dalších institucí ostatními školami (ZŠ, MŠ)
- zapojení žáka do běžného života třídy a školy

Školní poradenské pracoviště naší školy je tvořeno výchovným poradcem, metodikem prevence, asistentem pedagoga..

- s **PPP Semily** (odloučené pracoviště Turnov)

11. Zabezpečení vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Škola vytváří podmínky k co největšímu využití potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti.

Od pedagogických pracovníků vyžaduje vzdělávání mimořádně nadaných žáků náročnější přípravu na vyučování. Žáci jsou pověřováni náročnějšími úkoly, plní úkoly navíc, individuálně pracují s naučnou literaturou, řeší problémové úkoly, hlavolamy apod. Žáci reprezentují školu v soutěžích a olympiádách.

Při výchovně-vzdělávacím procesu nadaného a mimořádně nadaného žáka využívá podpůrných opatření. Podpůrná opatření 1. stupně poskytuje škola i bez doporučení ŠPZ na základě plánu pedagogické podpory (PLPP) nadaného a mimořádně nadaného žáka. Podpůrná opatření 2. – 5. stupně jsou školou poskytována jen na základě doporučení ŠPZ dle vytvořeného individuálního vzdělávacího plánu (IVP) nadaného a mimořádně nadaného žáka. Začleňování podpůrných opatření se řídí přílohou č. 1 vyhlášky č. 7/2016 Sb.

Podmínky vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Pro vzdělávání těchto žáků škola zabezpečuje:

- využívání všech přiznaných podpůrných opatření

1. předčasný nástup dítěte ke školní docházce
2. zajištění a využívání speciálních pomůcek a učebních textů dle přiznaných podpůrných opatření
3. specializované skupiny (dělené hodiny) pro vzdělávání mimořádně nadaných žáků
4. účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo v jiné škole
5. obohacování vzdělávacího obsahu
6. zadávání specifických úkolů, projektů
7. příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol
8. nabídka volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit
9. spolupráce se zákonnými zástupci žáka, ostatními vzdělávacími (SOŠ, ZUŠ) či zájmovými institucemi (DDM)

Žáci jsou vedeni k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci, ochotě pomáhat slabším. Není výjimkou, že vyniká-li žák v jedné oblasti, v jiné je průměrný. 12

Postup tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP

PLPP je prvním podpůrným a vyrovnávacím způsobem u prvotního výskytu vzdělávacích obtíží žáka nebo jako podpora žáka nadaného. Návrh na jeho sestavení může doporučit kterýkoliv pedagogický pracovník školy.

PLPP sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli pracujícími s daným žákem za pomoci výchovného poradce. PLPP má vždy písemnou podobu dle přílohy č. 4 vyhlášky č. 7/2016 Sb. Před jejich zpracováním proběhnou rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností, definování zapojených subjektů do práce. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky se zákonnými zástupci, pedagogy, vedením školy i žákem samotným.

PLPP obsahuje:

1. stručnou charakteristiku žáka a popis jeho potřeb
2. popis stanovených výchovně-vzdělávacích cílů
3. vybraná podpůrná opatření (např. metody výuky, změna organizace výuky, způsoby hodnocení žáka, speciální pomůcky, požadavky na organizaci práce učitele/lů)

4. podpůrná opatření v rámci domácí přípravy nastavená dle možností zákonných zástupců (zákonný zástupce je se svou rolí seznámen na osobní schůzce)
5. seznam zainteresovaných osob (pedagogičtí pracovníci, výchovný poradce, zákonní zástupci, žák) s jejich podpisy

PLPP je vyhodnocován a upravován v časovém horizontu nejméně 14 dní, nejdéle do tří měsíců. Vyhodnocení se účastní všichni zainteresovaní pedagogičtí pracovníci i zákonní zástupci. V případě, že nastavená podpůrná opatření nevedla k naplnění cílů PLPP, bude zákonnému zástupci žáka doporučeno využití poradenské pomoci ŠPZ.

Třídní učitel zodpovídá za zpracování, průběžné vyhodnocování a uložení PLPP do katalogového listu žáka. Kopii PLPP žáka má k dispozici každý vyučující, zákonný zástupce a výchovný poradce.

Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP

IVP je podpůrným a vyrovnávacím způsobem při vzdělávacích obtížích žáka od 2. stupně podpory nebo pro žáky mimořádně nadané. Návrh na jeho sestavení vychází z doporučení ŠPZ.

IVP sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli pracujícími s daným žákem za pomoci výchovného poradce. IVP má vždy písemnou podobu dle přílohy č. 3 vyhlášky č. 7/2016 Sb. Práce na sestavení IVP jsou zahájeny bez zbytečného odkladu po obdržení doporučení ŠPZ a je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení ŠPZ.

IVP obsahuje:

1. stručnou charakteristiku žáka a popis jeho obtíží
2. popis stanovených cílů pro zmírnění či odstranění vzdělávacích obtíží
3. vybraná podpůrná opatření (např. metody výuky, úpravy obsahu vzdělávání, úprava očekávaných výstupů vzdělávání, změna organizace výuky, způsob zadávání a plnění úkolů, způsob ověřování vědomostí a dovedností, způsob

hodnocení žáka, speciální pomůcky a učební materiály, popř. podpůrná opatření jiného druhu)

4. personální zajištění úprav průběhu vzdělávání (asistent pedagoga, další pedagogický pracovník)
5. další subjekty, které se podílejí na vzdělávání žáka
6. popis spolupráce se zákonnými zástupci žáka, která je zákonným zástupcům dána zákonem
7. v případě potřeby specifikace podrobný popis pro jednotlivé vyučovací předměty, ve kterých jsou uplatňována podpůrná opatření
8. seznam zainteresovaných osob (pedagogičtí pracovníci, výchovný poradce, zákonní zástupci, žák, pracovníci ŠPZ a ŠPP) s jejich podpisy

IVP je vyhodnocován a upravován v předem stanoveném termínu. IVP může být zpracován i na kratší období než jeden rok, může být průběžně aktualizován. Vyhodnocení se účastní všichni zainteresovaní pedagogičtí pracovníci i zákonní zástupci.

Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamená do školní matriky.

IVP je závazný dokument pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka a je součástí dokumentace žáka.

Třídní učitel zodpovídá za zpracování, průběžné vyhodnocování a uložení IVP v katalogového listu žáka. Kopii IVP žáka má k dispozici každý vyučující, zákonný zástupce.